

NVE

Begrunnelse for vedtak

132 kV Tomasgard–Bø og ny Bø transformatorstasjon

Stryn og Volda kommuner i Vestland og Møre og
Romsdal fylker

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshaver	Linja As
Referanse	202314385-66
Dato	12.06.2026
Ansvarlig	Ingrid Myrtveit
Saksbehandler	Tor Carlsen og Anne Marte Schei

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Sammendrag

NVE gir tillatelse til ny 132 kV Tomasgard-Bø og ny Bø transformatorstasjon

NVE gir Linja AS tillatelse til å bygge, eie og drive nye Bø transformatorstasjon i Stryn kommune. Stasjonen skal i hovedsak bygges der eksisterende Bø transformatorstasjon befinner seg. NVE gir også tillatelse til oppgradering av kraftledningen mellom Tomasgard og Bø transformatorstasjoner i Volda og Stryn kommuner. På strekningen mellom Tomasgard og Geitskaret i Volda kommune får Linja tillatelse til å spenningsoppgradere eksisterende kraftledning, og mellom Geitskaret og Bø får de tillatelse til å bygge ny kraftledning i traseen vist som alternativ 2. På strekningen mellom Lundasætra og Vinsryggsætra, får de tillatelse til å bygge alternativ 2.1. Hvor den nye ledningen skal gå, er vist i kart 1 nedenfor.

Linja får i tillegg tillatelse til nødvendig spenningsoppgradering av Tomasgard, Drageset, Reed og Sandane transformatorstasjoner.

Sør for Bø transformatorstasjon får Linja tillatelse til ny innføring av ledningen 132 kV Drageset-Bø, omtalt som alternativ 4 i søknaden. Linja får tillatelse til å bygge om en eksisterende mast til kabelendemast, og legge kabel i trekkerør herfra og nordover inn til Bø transformatorstasjon.

NVE gir tillatelse til riving

NVE gir samtidig Linja AS tillatelse til å rive eksisterende anlegg når de nye anleggene er satt i drift. Tillatelsen til riving omfatter dagens Bø transformatorstasjon, dagens 66 kV luftledning på strekningen Geitskaret-Markane-Bø og dagens 66 kV luftledning på strekningen Sandane-Øksenelvane.

Hva mener høringspartene om tiltaket?

Mange av høringspartene er opptatt av de visuelle virkningene av de nye tiltakene. Høringspartene er opptatt av hvordan friluftslivet blir påvirket, og om ledningen blir synlig fra hyttefelter i området. Flere nevner at anleggsperioden må gjennomføres på en skånsom måte for natur og miljø. Flere trekker frem at Bø transformatorstasjon bør få en fasade som passer til omkringliggende hus.

Hvorfor gir NVE tillatelse?

NVE har vurdert at det er behov for fornyelse av kraftledningen mellom Tomasgard og Bø transformatorstasjoner og å bygge en ny Bø transformatorstasjon. Tiltakene vil legge til rette for at strømmettet kan driftes på et høyere spenningsnivå i Indre Nordfjord. Dette vil bidra til økt forsyningssikkerhet i området.

Hvilke vilkår har NVE satt for å redusere negative virkninger av tiltaket?

NVE stiller vilkår om at Linja skal utarbeide en detaljplan. Dette vil sikre at Linja tar berørte interesser med på råd i detaljplanleggingen og i gjennomføringen av anleggsarbeid. Planen gjelder for bygging, drift og vedlikehold, samt riving av eksisterende ledning. Planen skal godkjennes av NVE før Linja kan starte anleggsarbeidet.

NVE har også stilt krav om at Linja skal beskrive støyreducerende tiltak for Bø transformatorstasjon. NVE har også stilt flere vilkår for å ivareta naturmangfoldet, som at Linja skal unngå støyende

NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat

anleggsarbeid ved Tomasgard transformatorstasjon i hekkeperiode og begrense skogrydding gjennom en gammel fattig sumpskog.

Samtykke til ekspropriasjon

NVE gir samtidig Linja AS samtykke til ekspropriasjon for ny 132 kV kraftledning på strekningen Tomasgard-Bø, to nye flomvoller ved Tomasgard transformatorstasjon og utvidelse av eksisterende stasjonstomt ved Bø transformatorstasjon for å etablere ny transformatorstasjon og en ny flomvoll. NVE forutsetter at Linja forsøker å komme fram til minnelige avtaler med berørte grunneiere og rettighetshavere.

Kart 2: Gul strek viser strekningen mellom Tomasgard transformatorstasjon og Geitskaret, som skal spenningsoppgraderes. Rød strek viser alternativ 2 mellom Geitskaret og Bø transformatorstasjon. Blå strek viser delalternativ 2.1. Kilde: Linjas søknad av 21. mai 2025.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Innhold

1 Søknadene	7
1.1 Omsøkte tiltak	7
1.2 Nye Bø transformatorstasjon	8
1.3 Utforming av ny 132 kV-ledning Tomasgard-Bø	9
1.4 Innføring av 132 kV Bø-Drageset inn i Bø transformator	13
1.5 Spenningsoppgradering og endringer i eksisterende transformatorstasjoner	14
1.6 Riving av eksisterende anlegg	15
1.7 Søknad etter oreigningsloven	15
2 NVEs behandling av søknaden	16
2.1 Høring av konsesjonssøknaden og søknaden om ekspropriasjon	16
2.2 Høring av tilleggssøknaden og søknad om ekspropriasjon	16
2.3 Innkomne merknader	16
3 NVEs vurdering av søknaden etter energiloven	17
3.1 Kunnskapsgrunnlaget	18
3.2 Behov for tiltak	21
3.3 Vurdering av virkning for miljø og samfunn	26
4 NVEs konklusjon og vedtak etter energiloven	45
4.1 Oppsummering av virkninger av anleggene	45
4.2 Anleggets utforming og avbøtende tiltak	46
4.3 NVEs vedtak	50
5 NVEs vurdering av søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse	51
5.1 Hjemmel	51
5.2 Omfang av ekspropriasjon	51
5.3 Interesseavveining	52
5.4 NVEs samtykke til ekspropriasjon	52
5.5 Forhåndstiltredelse	53
A Vedlegg – Oversikt over lovverk og behandlingsprosess	54
A.1 Energiloven	54
A.2 Ekspropriasjonsloven	54

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

A.3 Samordning med annet lovverk	54
B Vedlegg - Høringsparter	57
Følgende instanser fikk søknaden på høring:	57
Følgende instanser fikk tilleggssøknaden på høring:	1

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

1 Søknadene

1.1 Omsøkte tiltak

NVE viser til Linjas søknad av 21. mai 2025 og tilleggssøknad av 25. mars 2026.

Linja søker om konsesjon for å eie, bygge og drive en ny 132 kV kraftledning mellom Bø og Tomasgard transformatorstasjoner. På deler av strekningen søker Linja om spenningsoppgradering av eksisterende kraftledning, mens på noen strekninger går den omsøkte ledningen i ny trasé. Dette er nærmere beskrevet i kapittel 1.3. Linja søker samtidig om en ny Bø transformatorstasjon og spenningsoppgradering av Tomasgard, Drageset, Reed og Sandane transformatorstasjoner. Dette er nærmere beskrevet i kapittel 1.2 og 1.4.

Rett sør for Bø transformatorstasjon på ledningen mellom Bø og Drageset transformatorstasjoner, søker Linja om å legge ca. 200 meter av ledningen som enten luftledning eller jordkabel. Dette er nærmere beskrevet i kapittel 1.4.

Linja søker samtidig om å rive eksisterende Bø transformatorstasjon når den nye er satt i drift, samt riving av 66 kV-ledningene på strekningen Geitskaret–Markane–Bø og på strekningen Sandane–Øksnelvane. Dette er nærmere beskrevet i kapittel 1.6

Plasseringen til de omtalte tiltakene er vist i kart 2 under.

Kart 3: Kartet viser en oversikt over hvor Linja søker om tiltak. De søker om å erstatte deler av ledningen mellom Tomasgard og Bø transformatorstasjoner. Videre søker de om å erstatte Bø transformatorstasjon. I Tomasgard, Drageset, Reed og Sandane transformatorstasjoner søker de om spenningsoppgradering. De søker også om å rive ledningen mellom Sandane og Øksnelvane transformatorstasjoner. Kilde: Linjas søknad av 21. mai 2025.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

1.2 Nye Bø transformatorstasjon

Nye Bø transformatorstasjon skal bygges som en innendørs, gassisolert transformatorstasjon og består av et stasjonsbygg og frittstående transformatorceller. De nye byggene skal bygges på samme tomt som eksisterende Bø transformatorstasjon. Det nye stasjonsbygget blir 19,5 meter langt, med mønehøyde på 7 meter og samlet grunnflate på om lag 235 m². Bygget med transformatorceller blir 23 meter langt, med mønehøyde på 7,5 meter og total grunnflate på om lag 200 m². Byggene er illustrert i Figur 1.

Linja må erverve om lag 80 m² nytt areal på sørvestsiden av stasjonen for å få plass til den nye transformatorstasjonen, og for å etablere en flomvoll. Dette er vist i situasjonsplanen i Figur 2. Flomvollen skal bygges som en ledevegg i betong som er ca. 50 meter lang, høyde ca. 1 meter og bredden varierer mellom 15 og 60 cm.

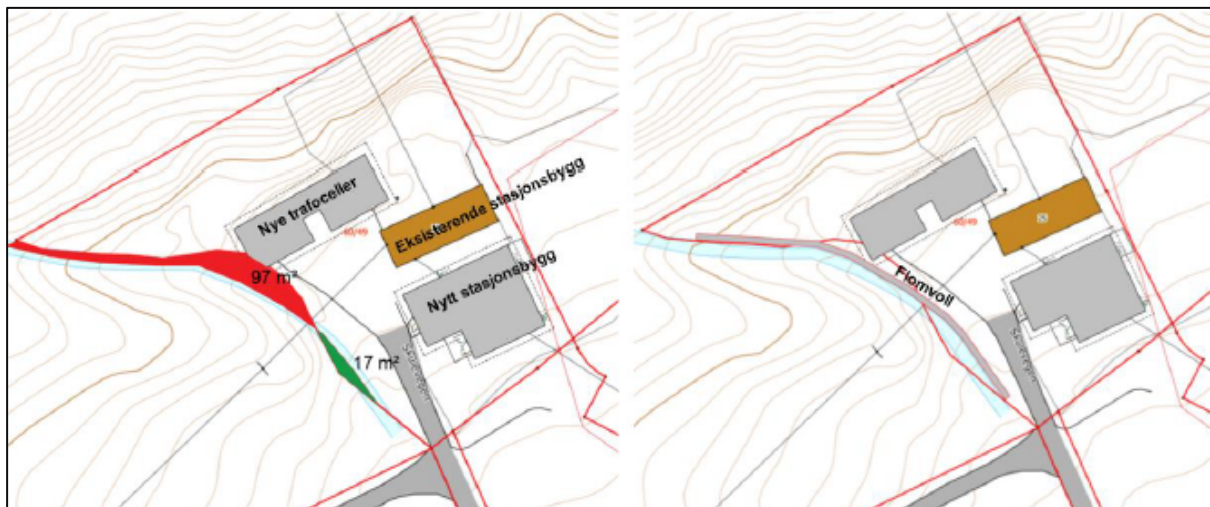

Figur 1: Illustrasjon av nye Bø transformatorstasjon med stasjonsbygget foran og transformatorceller bak. Kilde: Linjas søknad av 21. mai 2025.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Figur 2: Situasjonsplan som viser nytt stasjonsbygg og nye transformatorceller på nye Bø transformatorstasjon markert med grå firkanter. Eksisterende stasjonsbygg, som Linja søker om å rive, er markert med mørk oransje farge. På kartet til venstre er nytt areal som må eksproprieres markert med rødt og areal som frigis markert med grønt. På kartet til høyre er den nye flomvollen tegnet inn med grå farge. Kilde: Linjas søknad av 21. mai 2025.

1.3 Utforming av ny 132 kV-ledning Tomasgard–Bø

1.3.1 Spenningsoppgradering mellom Tomasgard transformatorstasjon og Geitskaret

Mellom Tomasgard transformatorstasjon og Geitskaret i Volda kommune ønsker Linja å beholde flest mulig av de eksisterende mastene i tre. Linja opplyser om at en del av mastene må skiftes ut, og noen må oppgraderes for å tåle spenningsoppgraderingen, blant annet ved at traverser og isolatorer byttes ut. På enkelte punkter må mastene forlenges for å sikre tilstrekkelig høyde mellom faselinene og bakken. Gjennom detaljprosjektering vil Linja finne ut om noen master er i for dårlig stand og må byttes ut med komposittmaster. I vinkelpunkter eller andre punkter med stor mekanisk påkjenning, søker Linja om å bytte ut eksisterende master med nye stålmaster. Eventuelle nye master på denne strekningen blir mellom 10 og 15 meter høye. Spenningsoppgraderingen fører til at rettighetsbeltet/ryddebeltet rundt ledningen må utvides med 4 meter, til totalt 26 meter. Mastene er illustrert på figur 4. Strekningen er markert med oransje strek på kart 2.

1.3.2 Ny ledning mellom Geitskaret og Bø transformatorstasjon

Mellom Geitskaret og Lundasætra går kraftledningen i en ny trasé. På denne strekningen har Linja kun søkt om ett alternativ, referert til som alternativ 2 og vist med rød strek på kart 2. Gammel trasé er vist med grønn strek på samme kart.

Mellom Lundasætra og Vinsryggsætra har Linja søkt om to ulike alternativer: alternativ 2.1 som følger eksisterende trasé og er markert med blå strek på kart 3, og alternativ 2 som går noe lenger sør, og er markert med rød strek. Linja ønsker primært alternativ 2 på denne strekningen.

Fra Vinsryggsætra til Låghammeren søker Linja om å bygge i eksisterende ledningstrasé. Fra Låghammeren og til litt nord før Bø transformatorstasjoner går den omsøkte ledningen litt lenger

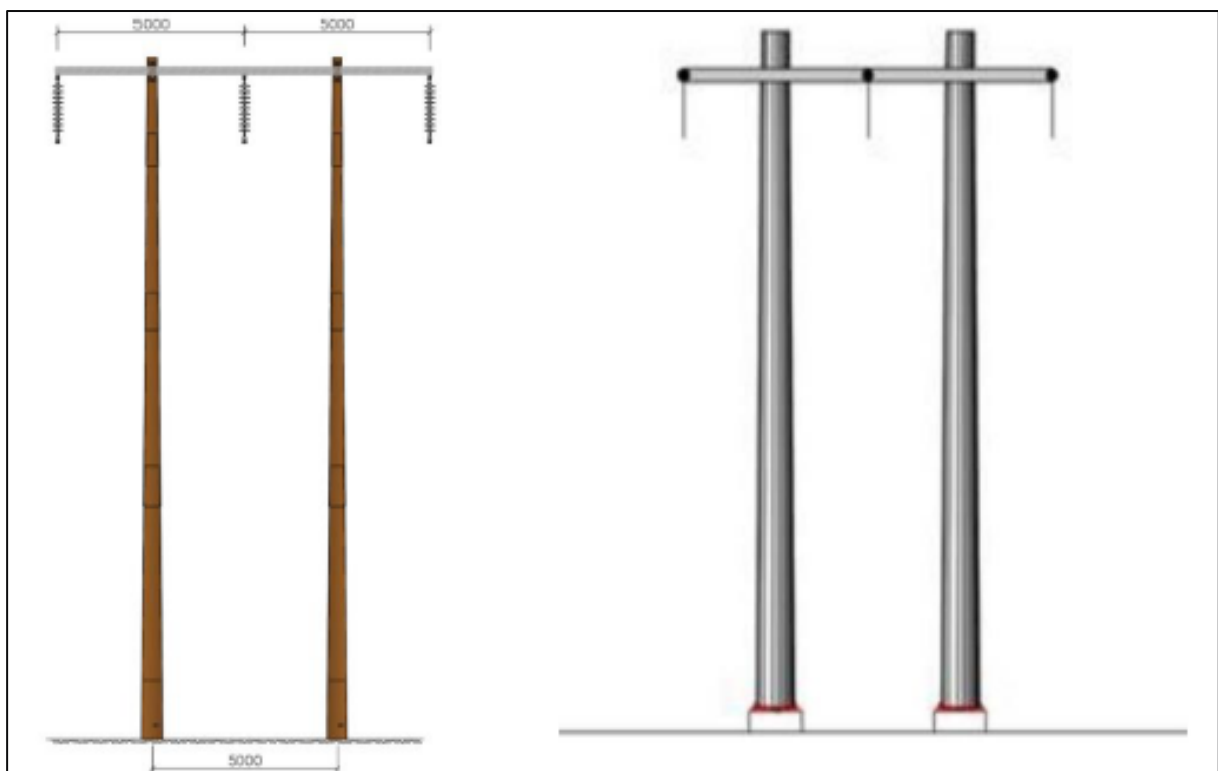
NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

nordøst enn eksisterende trasé, i overkant av boligområdet ved Nilskvia og Risekvia. Ledningen på dette strekket er vist med rød strek i kart 2.

De siste 200 meterne inn til Bø transformatorstasjon søker Linja om at forbindelsen går som jordkabel. Begrunnelsen for dette er at forsyningen må legges som kabel inn til stasjonen. Fordi terrenget på nordsiden av transformatorstasjonen er bratt, har ikke Linja funnet en egnet plassering av kabelendemasta nærmere stasjonen.

Den nye kraftledningen blir bygget med H-master i kompositt og planoppheng, som vist på Figur 3 og figur 4. Mastene på denne strekningen blir mellom 15 og 20 meter høye, og det blir et rettighetsbelte på 30 meter. Den totale lengden på den nye luftledningen er om lag 10,3 km.

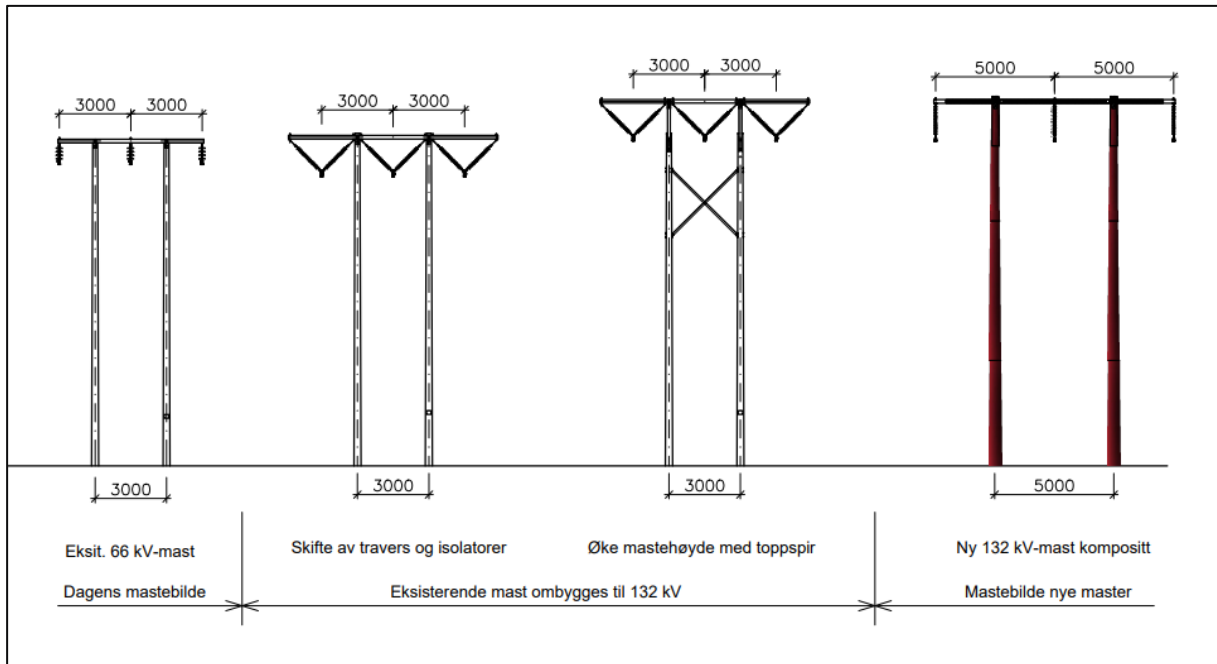

Figur 3: Omsøkte H-master i kompositt og stål som vil bygges på strekningen mellom Geitskaret og Bø transformatorstasjon. Kilde: Linjas søknad av 21. mai 2025.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

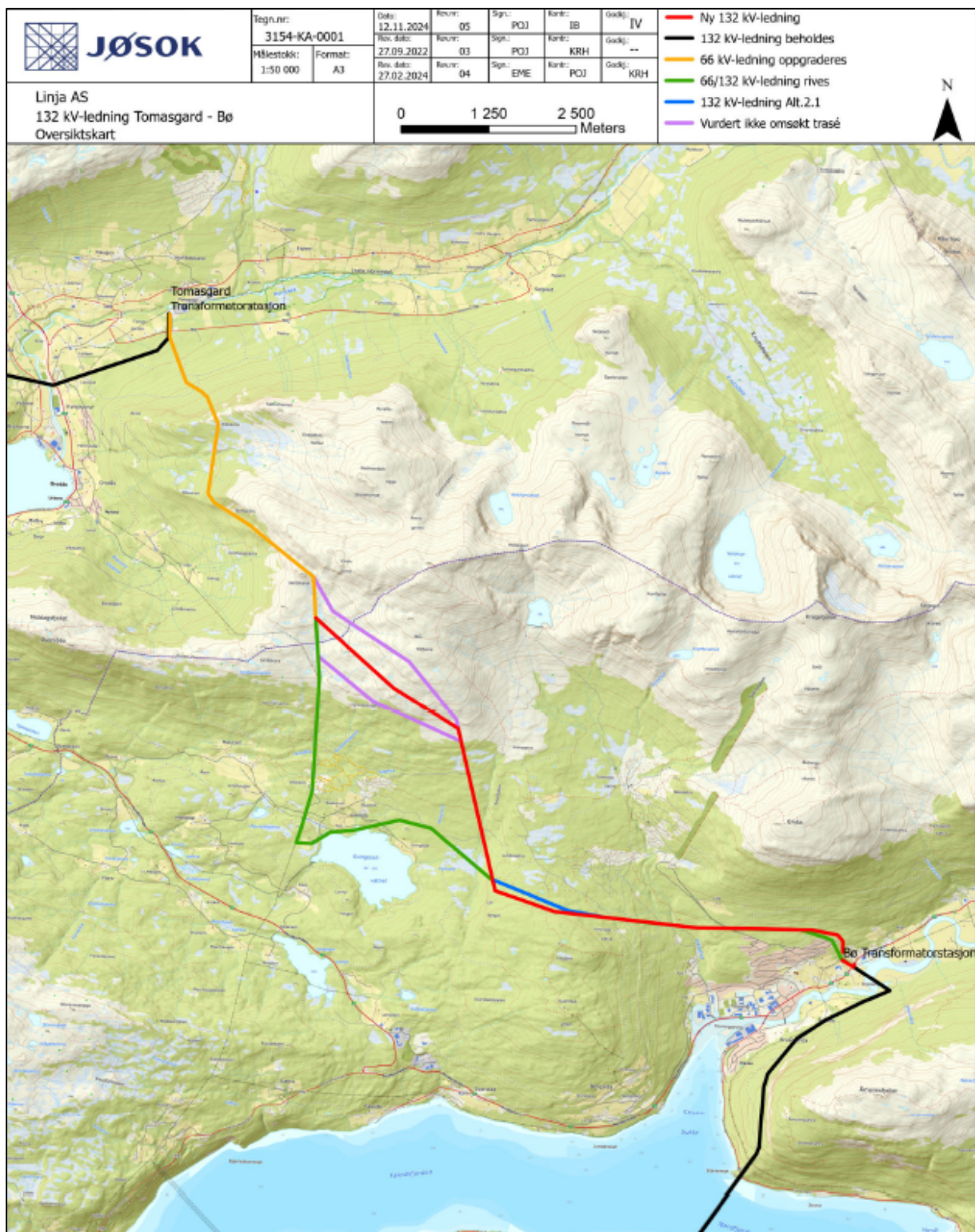

Figur 4: Illustrasjon av eksisterende 66 kV master til venstre. Mast nummer to og tre fra venstre viser hvordan mastene på strekningen mellom Tomasgard og Geitskaret blir seende ut etter spenningsoppgradering. Masta helt til høyre viser de nye 132 kV-mastene på strekningen mellom Geitskaret og Bø. Kilde: Linjas søknad av 21. mai 2025.

NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat

Kart 2: Kartet viser traseene Linja søker om. Eksisterende ledning som skal spenningsoppgraderes er markert med oransje strek. Ny 132 kV ledning i ny trasé er vist med rød og blå strek. Grønn strek viser eksisterende kraftledning som skal rives når den nye settes i drift. I tillegg har Linja tegnet inn to traseer som ble vurdert, men ikke omsøkt med lilla strek. Svart strek viser eksisterende 132 kV kraftledning Bø-Drageset. Kilde: Linjas søknad av 21. mai 2025.

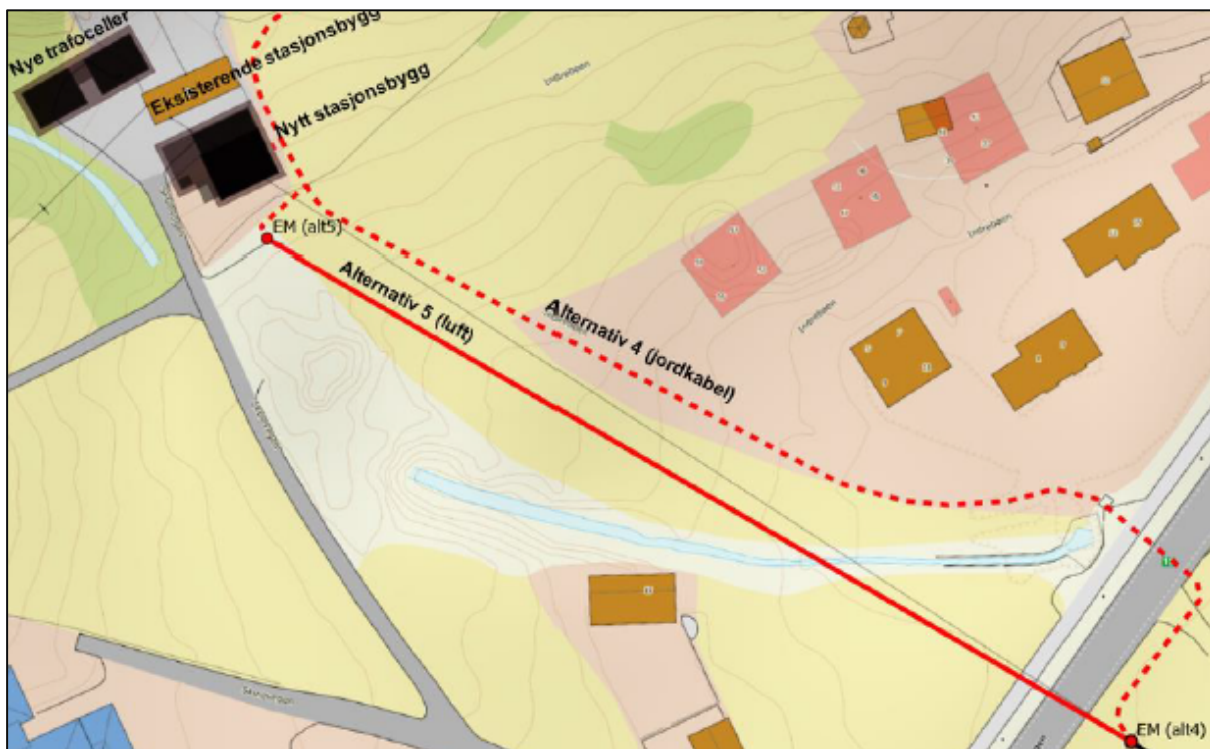

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

1.4 Innføring av 132 kV Bø–Drageset inn i Bø transformator

Sør for Bø transformatorstasjon, søker Linja om å gjøre noen endringer på eksisterende kraftledning mellom Bø og Drageset transformatorstasjoner i forbindelse med innføring av ledningen til nye Bø transformatorstasjon. Linja søker om å bygge enten en ny om lag 200 meter lang luftledningstrasé (alternativ 5) eller en ny om lag 300 meter lang jordkabeltrasé (alternativ 4). Begge alternativene krever en ny endemast, som er illustrert i figur 5. Luftledningen er vist med heltrukket rød strek og jordkabelen er vist med stiplet rød strek i kart 4. Plasseringen av endemastene er også vist på kart 4 med små røde rundinger.

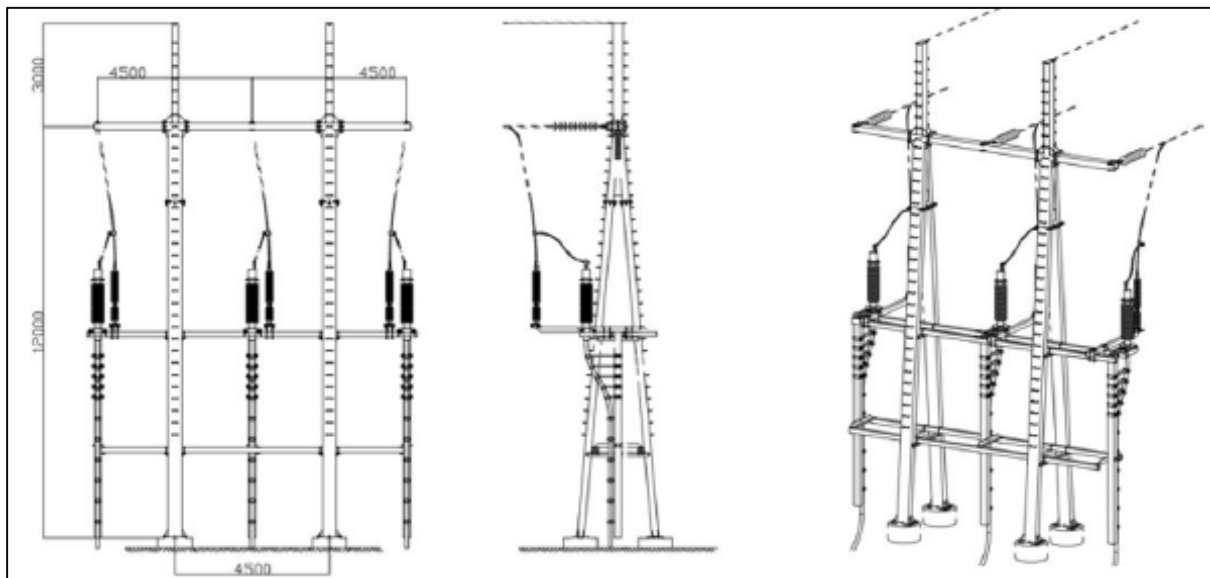

Kart 4: Kartet viser de nye omsøkte traséløsningene for innføring av ledningen Bø–Drageset inn i nye Bø transformatorstasjon. Rød heltrukket strek viser ny luftledningstrasé og rød stiplet strek viser jordkabeltrasé. Kilde: Linjas søknad av 21. mai 2025.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Figur 5: Figuren viser kabelendemaster av typen A-master. Kilde: Linjas søknad av 21. mai 2025.

1.5 Spenningsoppgradering og endringer i eksisterende transformatorstasjoner

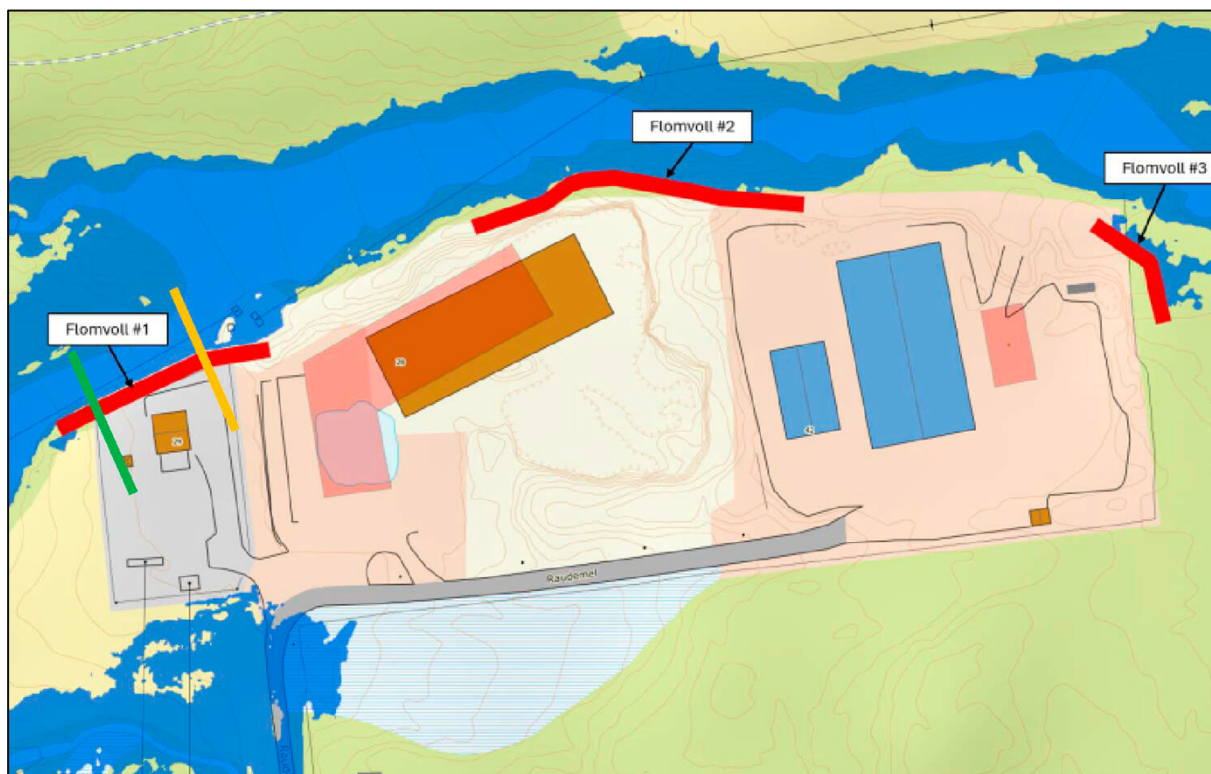
Linja søker om nødvendig spenningsoppgradering av fire andre transformatorstasjoner for at hele nettet i Indre Nordfjord skal kunne driftes på 132 kV. Ingen av disse tiltakene utløser behov for å erverve nytt areal. Linja søker om nødvendig oppgradering av Tomasgard, Drageset, Reed og Sandane transformatorstasjoner. Tiltakene innebærer utskifting av noen komponenter tilknyttet eksisterende elektriske anlegg, med unntak av i Tomasgard transformatorstasjon hvor Linja skal bygge en ny transformatorcelle.

I tillegg søker de om å bygge to flomvoller ved Tomasgard transformatorstasjon i Volda kommune, vist som flomvoll 1 og flomvoll 3 på figur 6. Flomvoll 1 skal bygges rett nord for transformatorstasjonstomta hvor det allerede er en eksisterende betongmur. Linja søker nå om å bygge en ny betongvegg på oversiden. Flomvoll 1 blir bygget som en ledevegg i betong. Flomvullen blir ca. 60 meter lang, med en høyde mellom 0,1 og 1,5 meter over dagens terreng og bredde mellom 15 cm og 50 cm. Flomvoll 3 skal bygges i utkanten av industriområdet som ligger øst for Tomasgard transformatorstasjon. Flomvullen blir bygget som en kombinert flomvoll og -mur, og blir ca. 30 meter lang, med maksimal høyde på 1 meter over dagens terreng og bredde mellom 15 og 80 cm.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Figur 6: Figur som viser området ved Tomasgard transformatorstasjon og en situasjon med flom i elva Horndøla. Linja søker om å bygge flomvoll 1, markert med rød strek til venstre, og flomvoll 3, markert med rød strek til høyre. Flomvoll 2 er allerede bygget av en tredjepart. Kilde: Linjas tilleggssøknad av 25. mars 2026.

1.6 Riving av eksisterende anlegg

Linja søker om å rive det eksisterende stasjonsbygget på Bø transformatorstasjon når den nye transformatorstasjonen er satt i drift. Videre søker de også om å rive eksisterende 66 kV kraftledning på strekningen Geitskaret–Markane–Bø. Ledningen er om lag 11,5 km.

Linja søker også om å rive eksisterende 66 kV kraftledning mellom Sandane og Øksnelvane transformatorstasjoner. Ledningen er om lag 27 km lang og inkluderer et ca. 900 m langt fjordspenn om Hyefjorden.

1.7 Søknad etter oreigningsloven

Linja vil forsøke å oppnå minnelige avtaler med berørte grunneiere og kjente rettighetshavere.

I tilfeller hvor Linja ikke kommer til minnelig avtale med grunneiere, søker de om ekspropriasjonstillatelse etter til ekspropriasjonsloven § 2 nr. 19. De søker om rettigheter for å etablere, drifte, vedlikeholde og fornye alle de omsøkte nettanleggene og flomvollene ved Tomasgard transformatorstasjon, samt rett til all nødvendig ferdsel og transport i anleggs- og driftsfase.

Linja søker samtidig om tillatelse etter ekspropriasjonsloven § 25 til å starte på arbeidene med det omsøkte tiltaket før rettslig skjønn er avholdt. De begrunner det med at det haster å komme i gang med anleggsarbeidene for å øke forsyningsikkerheten i området.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

2 NVEs behandling av søknaden

NVE behandler konsesjonssøknaden etter energiloven og søknad om ekspropriasjonstillatelse etter ekspropriasjonsloven. Konsesjonssøknaden og konsekvensutredningen behandles også etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger, og NVE er ansvarlig myndighet for behandling av energianlegg etter denne forskriften. Tiltaket skal også avklares etter andre sektorlover som kulturminneloven og naturmangfoldloven, i tillegg til at anlegget må merkes i henhold til gjeldende retningslinjer i forskrift for merking av luftfartshindre. En nærmere omtale av lover og forskrifter finnes i vedlegg A.

2.1 Høring av konsesjonssøknaden og søknaden om ekspropriasjon

NVE sendte konsesjonssøknaden med konsekvensutredning, og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse, på høring 18. september 2025. Linja videresendte høringsbrevet til berørte grunneiere, rettighetshavere, naboer og gjenboere den 24. september 2025. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 12. november 2025. De berørte kommunene ble bedt om å legge søknaden med konsekvensutredning ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av søknaden med konsekvensutredning ble kunngjort to ganger i Fjordingen og Avisla Møre, i tillegg til i Norsk lysingsblad.

Hvilke instanser som fikk søknaden på høring framgår av vedlegg B.

NVE arrangerte informasjonsmøte med Stryn kommune og Vestland fylkeskommune den 21. oktober 2025 og med Volda kommune den 22. oktober 2025. Møre og Romsdal fylkeskommune, Statsforvaltaren i Vestland og Statsforvaltaren i Møre og Romsdal var også invitert til disse møtene. NVE arrangerte offentlig møte i forbindelse med høringen av søknaden med konsekvensutredning den 21. oktober 2025 i Stryn.

I løpet av de samme dagene som NVE avholdt informasjonsmøter, gjennomførte NVE også befarings- og utvalgte områder langs traseene.

2.2 Høring av tilleggssøknaden og søknad om ekspropriasjon

NVE sendte Linjas tilleggssøknad og søknad om ekspropriasjon på høring 14. april 2026. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 11. mai 2026. Tilleggssøknaden ble sendt til berørte grunneiere og naboer, berørte kommuner, statsforvalter og fylkeskommuner.

2.3 Innkomne merknader

2.3.1 Innkomne merknader til den opprinnelige søknaden

NVE mottok totalt 15 høringsuttalelser til den opprinnelige søknaden. Linja kommenterte uttalelsene i brev av 18. desember 2025.

Vestland fylkeskommune og Stryn kommune er positive til de omsøkte tiltakene, og mener det vil styrke forsyningsikkerheten i regionen, og legge til rette for elektrifisering og ny energiproduksjon. I Volda kommune skal kraftledningen kun spenningsoppgraderes, og eksisterende trasé skal gjenbrukes. Kommunen er positive til dette.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Flere er opptatt av at anleggsarbeidet må gjennomføres skånsomt. Statsforvaltaren i Møre og Romsdal ber om at støyende anleggsarbeid legges utenfor hekkeperiode for fugl, og at anleggsarbeid nært vassdrag legges utenom gyteperiode for fisk.

Statsforvaltaren i Vestland og noen av de berørte grunneierne er kritiske til at ledningen blir lagt i ny trasé fra Geitskaret til Bø transformatorstasjon. Statsforvaltaren skulle helst sett at Linja søkte om et alternativ som lå nærmere dagens trasé for å unngå bygging av ledning i urørt natur.

Flere er opptatt av visuelle virkninger av de nye anleggene, og flere ønsker jordkabel istedenfor luftledning. Grunneiere i området rundt Bø transformatorstasjon ønsker at den nye transformatorstasjonen får en fasade som passer til omkringliggende bebyggelse.

Gløppen kommune og flere berørte grunneiere er positive til rivingen av 66 kV-kraftledningen mellom Sandane og Øksnelvane.

Under NVEs vurderinger har vi gjengitt de delene av uttalelsene, og Linjas kommentarer til uttalelsene, som er relevante for vår vurdering av om tiltaket skal få konsesjon. Høringsuttalelsene og søkers kommentarer er tilgjengelige via offentlig postjournal, [elnnsyn](#)¹.

2.3.2 Innkomne merknader til tilleggssøknaden

NVE mottok totalt 4 høringsuttalelser til tilleggssøknaden. Linja kommenterte uttalelsene i brev av 18. mai 2026 og i brev av 22. mai 2026.

Statsforvaltaren i Vestland skriver at det ikke er omtalt hvordan flomvullen ved Bø transformatorstasjon vil påvirke naturmiljøet i og ved elva. Møre og Romsdal fylkeskommune minner om meldeplikta dersom Linja finner gjenstander som kan være automatisk fredete kulturminner. Volda kommune mener det er uklart om tilleggssøknaden også innebærer en søknad om ekspropriasjon.

Under NVEs vurderinger har vi gjengitt de delene av uttalelsene, og Linjas kommentarer til uttalelsene, som er relevante for vår vurdering av om tiltaket skal få konsesjon. Høringsuttalelsene og søkers kommentarer er tilgjengelige via offentlig postjournal, [elnnsyn](#)².

3 NVEs vurdering av søknaden etter energiloven

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper tiltaket har for samfunnet som helhet. NVE gir konsesjon til anlegg som anses som samfunnsmessig rasjonelle. Det vil si at de positive konsekvensene av tiltaket må være større enn de negative. Vurderingen av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er en faglig skjønnsvurdering.

I dette kapittelet vil NVE redegjøre for vår vurdering av anleggene som Linja har søkt om. Vi vil vurdere behovet for tiltaket og se på hvilke systemløsninger som kan møte behovet. Vi vil sammenligne omsøkt løsning med relevante, alternative systemløsninger for å kunne vurdere om Linja har søkt om

¹ <https://www.einnsyn.no/saksmappe?id=http%3A%2F%2Fdata.einnsyn.no%2Fnoark4%2FSaksmappe--970205039--14385--2023>

² <https://www.einnsyn.no/saksmappe?id=http%3A%2F%2Fdata.einnsyn.no%2Fnoark4%2FSaksmappe--970205039--14385--2023>

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

den mest hensiktsmessige løsningen. Dette vil blant annet gjøres gjennom en vurdering av prissatte og ikke-prissatte virkninger. Den tekniske utformingen av omsøkt løsning vil også vurderes.

3.1 Kunnskapsgrunnlaget

NVE vurderer i dette kapittelet om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å fatte et konsesjonsvedtak. NVE viser til at konsekvensutredningene er utarbeidet i medhold av forskrift om konsekvensutredninger av 1. juli 2017 etter plan- og bygningsloven og NVEs veileder for utforming av søknader om konsesjon for nettanlegg. På bakgrunn av utførte utredninger, innkomne merknader, befaringer og egne vurderinger, avgjør NVE om utredningene oppfyller kravene i vår søknadsveileder og om det har kommet fram nye forslag eller temaer som må belyses nærmere. Naturmangfoldloven § 8 første ledd krever at vedtak som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Kunnskapsgrunnlaget i denne saken har bestått av Linjas søknad med konsekvensutredning, høringsuttalelser til søknaden og etterspurt informasjon som Linja har sendt NVE.

Vurderingen av om kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig henger sammen med hvilke vurderinger vi mener er nødvendige for å danne bildet av de samlede virkningene av tiltakene.

Kunnskapsgrunnlaget skal være beslutningsrelevant med hensyn til de konkrete vurderingene. Konsekvensutredningen for naturmangfold er basert på flere skriftlige og muntlige kilder, samt på feltregistreringer i traséområdet. Det vises til nærmere omtale av metode, grunnlagsdata og referanser i fagutredningene.

NVE konstaterer at grunnlagsmaterialet for de utredningene som er gjennomført med hensyn til naturmangfold er omfattende. En viss usikkerhet om hvorvidt vi besitter fullstendig kunnskap om de biologiske verdiene i influensområdet til kraftledningen vil alltid være til stede. NVE vurderer allikevel at den samlede dokumentasjonen som her foreligger gir tilstrekkelig grunnlag for å drøfte og vurdere effekten av kraftledningen, nødvendige anleggsveier og anleggsområder på naturmangfoldet, i samsvar med kravet i naturmangfoldloven § 8.

NVE ba Linja i e-post av 4. november 2025 om mer informasjon knyttet til teknisk-økonomiske forhold i søknaden. Blant annet viste vi til at kraftsystemutredningen som ligger til grunn for søknaden var fra 2020, og at Linja har benyttet tall om effekt og forbruk fra 2020 og bakover. For perioden etter 2020 har Linja benyttet prognoser. NVE ba derfor om oppdaterte forbrukstall for perioden etter 2020. Linja svarte på NVEs henvendelse i e-post av 19. november 2025. NVE mener at den informasjonen Linja har ettersendt gir et godt grunnlag for å vurdere behovet for tiltaket.

Det er i forbindelse med denne søknaden lagt fram en stor mengde informasjon om mulige konsekvenser innenfor ulike tema. Informasjonen er framskaffet som følge av krav i NVEs søknadsveileder og gjennom høringsinnspill. Etter NVEs vurdering gir konsekvensutredning, fagrapporter og opplysninger framkommet i høringsuttalelsene et godt grunnlag for å fatte et konsesjonsvedtak. NVE vil derfor ikke be om ytterligere utredninger.

3.1.1 Kabel som alternativ til luftledning

Linja har sett på mulighet for å benytte jordkabel som alternativ til luftledning. Blant annet har de sett på muligheten for å forlenge omsøkt kabelløsning sør for Bø transformatorstasjon, forbi riksvei 15 og

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

ned til Stryneelva. Linja har forkastet dette forslaget fordi det ble funnet kvikkleire i området, og det er derfor fare for at masser kan skli ut ved graving i området. Kabelløsningene som Linja har valgt å omsøke, er omtalt og vurdert i kapittel 3.3.5.

3.1.1.1 Høringsinnspill

NVE har mottatt innspill fra flere om mulighet for jordkabel som alternativ til luftledning, på andre strekninger enn der Linja har søkt om dette. Lindis Tomasgard Torheim og Jon Åge Torheim spør i sitt høringsinnspill om det kan være aktuelt med jordkabel mellom Tomasgard transformatorstasjon og utmark i området.

Per Lunde og Berit H. Lunde ønsker at den nye ledningen legges som jordkabel mellom Geitskaret og Bø. Naturvernforbundet i Møre og Romsdal ber NVE vurdere bruk av jordkabel på flere deler av strekningen mellom Tomasgard og Bø. De mener at utviklingen i graveutstyr og fjellsprenging, gjør at jordkabel vil være en bedre løsning enn luftledning med hensyn til naturen. De mener en luftledning vil være et stort inngrep som er svært skadelig for naturen.

Norhus Ørsta AS er utbygger i et boligprosjekt ved Bø transformatorstasjon. I forbindelse med utbygging av boligfeltet har de etablert trekkerør for å tilrettelegge for jordkabel ved innføring til Bø transformatorstasjon. De skriver i sitt høringsinnspill at bruk av jordkabel i områder med bebyggelse er NVEs praksis.

3.1.1.2 Linjas kommentar til høringsinnspillene

Linja viser til Stortingets vedtatte retningslinjer for bruk av jordkabel i regionalnettet, og at det som hovedregel skal benyttes luftledning på spenningsnivå høyere enn 22 kV. Linja vurderer at det ikke er aktuelt å søke om konsesjon for jordkabel på andre delstrekninger enn de som inngår i konsesjonssøknaden.

3.1.1.3 NVES vurdering

Bruk av jordkabel i regionalnettet er en totalvurdering av nytte og kostnader basert på gjeldende forvaltningsstrategi for bygging av kraftledninger gitt i Stortingets behandling av [Meld. St. 14 \(2011-2012\)](#), også kjent som Nettmeldingen. I Nettmeldingen redegjøres det for hvilke prinsipper som gjelder for bruk av jord- og sjøkabel ved nettutbyggingen i Norge.

NVE bemerker at hovedtrekket i Stortingets retningslinjer er at bruken av kabel skal være gradvis mer restriktiv med økende spenningsnivå og at det derfor sjelden vil være aktuelt med en full utredning av kabel som alternativ til luftledning på de høyere spenningsnivåene. Muligheten for kabel skal likevel alltid vurderes, men hvor grundige vurderingene skal være avhenger av hva som er beslutningsrelevant i den enkelte sak og kriteriene for når bruk av kabel kan være aktuelt. For kraftledninger i regionalnettet, med spenningsnivå over 22 og opp til 132 kV, er hovedregelen at kraftledninger skal bygges som luftledning. Jord- eller sjøkabel kan velges på begrensede delstrekninger dersom:

- luftledning er teknisk vanskelig eller umulig, som ved kryssing av sjø eller der den kommer nærmere bebyggelse enn tillatt etter gjeldende lover og forskrifter
- luftledning vil gi særlig store ulemper for bomiljø og nærfriluftsområder der det er knapphet på slikt areal, eller der kabling gir særlige miljøgevinster

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

- kabling kan gi en vesentlig bedre totalløsning alle hensyn tatt i betraktning, for eksempel der alternativet ville vært en innskutt luftledning på en kortere strekning av et kabelanlegg, eller ved at kabling inn og ut av transformatorstasjoner kan avlaste av hensyn til bebyggelse og nærmiljø
- kabling av eksisterende regionalnett kan frigjøre traseer til ledninger på høyere spenningsnivå og dermed gi en vesentlig reduksjon i negative virkninger av en større ledning, eller oppnå en vesentlig bedre trasé for den større ledningen
- kablingen er finansiert av nyttehavere med det formål å frigjøre arealer til for eksempel boligområder eller næringsutvikling, samtidig som bruk av kabel for øvrig er akseptabelt ut fra andre hensyn

NVE viser til at det allerede går en luftledning mellom Tomasgard og Bø, og at det derfor verken er teknisk vanskelig eller umulig å bygge en ny ledning på samme strekning. Selv om den nye ledningen vil gå i nærheten av bebyggelse, vil bebyggelsen ikke komme innenfor byggeforbudsbeltet. Det er heller ikke snakk om at kabling av eksisterende regionalnett vil frigjøre traseer for ledninger på høyere spenningsnivå. Spørsmålet er derfor om mulighetene for jordkabel mellom Tomasgard og Bø tilfredstiller kravene i de andre unntakstilfellene i Stortingets retningslinjer for bruk av kabel.

NVE viser til Naturvernforbundet i Møre og Romsdal sitt høringsinnspill. NVE mener at jordkabler i utmark ikke vil gi særlige miljøgevinster som kan forsvare den betydelige ekstrakostnaden. Videre mener NVE at det heller ikke er en begrenset delstrekning som gir en bedre totalløsning alle hensyn tatt i betraktning. Etter NVEs syn vil jordkabler i utmark føre til et større arealbeslag enn en luftledning, fordi jordkabler ofte medfører masseuttak, sprenging av masser og deponering av massene. Kabelgrøfter og deponier vil være store, irreversible naturinngrep mens arealet for en luftledning med mastepunkter og ryddebelte, vil kunne tilbakeføres en gang i fremtiden dersom ledningen rives. Kabelalternativer er videre betydelig dyrere enn luftledningsalternativet. NVE bemerker at kostnadene ved utbygging av strømmettet i Norge finansieres av brukerne gjennom nettleien, og at merkostnadene ved kabelalternativene derfor vil måtte finansieres av nettkundene i fellesskap.

NVE vurderer at forslagene med jordkabel som alternativ til luftledning på lenger strekninger mellom Tomasgard og Bø, klart ikke vil være i tråd med Stortingets retningslinjer for bruk av kabel. NVE vil derfor ikke be Linja om å vurdere jordkabel på andre strekninger enn de som allerede er omsøkt. NVEs vurdering av omsøkte kabelalternativ er beskrevet i kapittel 3.3.5.

3.1.2 Ikke omsøkte traséalternativer

Linja har i forkant av søknadsprosessen, vurdert andre traséalternativer for ny kraftledning mellom Tomasgard og Bø transformatorstasjoner. Dette er kort omtalt i søknaden. Blant annet har de sett på spenningsoppgradering av traseen Geitskaret–Markane–Bø, men Linja vurderte at ledningen er i dårligere stand på denne strekningen og at spenningsoppgradering ikke er mulig. Videre fikk Linja innspill fra grunneiere om at det var ønskelig at en ny kraftledning gikk utenom Ullsheim skistadion. Fordi Markane transformatorstasjon ikke lenger er i drift, konkluderte Linja med at det ikke lenger er behov for at ledningen går via Markane på strekningen mellom Tomasgard og Bø.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Linja har også sett på to alternativer som går sørvest langs Blånibbene. Alternativene er diskutert med grunneiere, Stryn kommune og Markane idrettslag, som ikke ønsket alternativ 3 fordi det går tett på Panoramaløypa, en mye brukt skiløype. Alternativ 1 går høyt i terrenget og er mer utsatt for ising og klimalaster, og vil være dyrere i drift som følge av dette. Linja valgte derfor å ikke søke om noen av disse alternativene.

Linja fikk også innspill om forlengelse av jordkabelalternativet sørøst for Bø transformatorstasjon i retning Stryneelva. Geologiske undersøkelser viser at det er kvikkleire i området, noe som medfører fare for at masser kan skli ut ved graving. Linja har derfor lagt bort forslaget.

3.1.2.1 Høringsinnspill

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal, Statsforvaltaren i Vestland og grunneierne Per Lunde og Berit H. Lunde har bedt Linja vurdere å spenningsoppgradere hele kraftledningen eller gjenbruke hele den eksisterende traseen, istedenfor å bygge ny ledning på deler av strekningen mellom Tomasgard og Bø. Linjas svar til høringsparten er det samme som Linjas egne vurderinger, som er gjengitt i kapittel 3.1.2 ovenfor.

3.1.2.2 NVEs konklusjon

NVE bemerker at Linja har vurdert flere alternative traseer mellom Tomasgard og Bø, og at de har vurdert at traseene hadde større negative konsekvenser for miljø og samfunn, enn de omsøkte. NVE mener at Linja har begrunnet dette godt. NVE er enig med Linja om at det ikke er nødvendig at ledningen går via Markane lenger. NVE vil derfor ikke be Linja om nye vurderinger av de ikke-omsøkte traseene.

3.2 Behov for tiltak

3.2.1 Søkernes begrunnelse

Linja AS begrunner behovet for tiltaket med alder og teknisk tilstand i eksisterende regionalnett, kombinert med behov for økt overføringskapasitet og styrket forsyningsikkerhet i området. Linja viser videre til at Statnett planlegger og gjennomfører tiltak for å øke kapasiteten i transmisjonsnettet i området, og at det er nødvendig med tiltak i regionalnettet for å utnytte denne kapasiteten på en driftsmessig forsvarlig måte. Behovet for tiltakene er også gjengitt i områdestudien [Nordfjord - Områdestudie - PlanNett](#) og konseptvalgutredningen [Systemløsning Indre Nordfjord](#).

Linja viser til at store deler av 66 kV-nettet i tiltaksområdet er bygget på 1950- og 1960-tallet og nærmer seg teknisk levetid, og at forbindelsen Øksnelvane–Sandane har særlig dårlig teknisk stand. Dagens nettstruktur gir begrenset robusthet, og det er utfordrende å gjennomføre vedlikehold uten utkobling av kunder, særlig i Stryn-området.

Videre peker Linja på spenningsutfordringer i deler av 66 kV-nettet, spesielt i perioder med høy produksjon og økende forbruk. Dagens nettstruktur gir begrenset spenningsstøtte og driftsfleksibilitet, noe som begrenser muligheten for ny tilknytning av forbruk og produksjon. Den generelle veksten i alminnelig forbruk er relativt begrenset, men det er kø for tilknytning av større forbruk i både regional- og transmisjonsnettet. Etterspørselen drives i stor grad av enkelte større aktører, særlig et datasenter i Nordfjord, samt ny og oppgradert kraftproduksjon.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Linja skriver at videre drift i dagens regionalnett uten tiltak innebærer økt risiko for feil og avbrudd som følge av aldrende anlegg og sårbar nettstruktur. Forsyningsikkerheten vil over tid svekkes, og nødvendig vedlikehold vil fortsatt kreve utkobling av kunder.

3.2.2 NVEs vurdering av behovet

NVE har vurdert behovet for tiltaket basert på søknaden med vedlegg, aktuell områdestudie og konseptvalgutredning og øvrige analyser fra Linja. Etter NVEs vurdering er det tilstrekkelig dokumentert at regionalnettet i tiltaksområdet er preget av høy alder og dårlig teknisk tilstand, og at dagens nettstruktur gir utfordringer for drift og vedlikehold.

NVE er enig i at det foreligger konkrete driftsutfordringer, blant annet knyttet til begrenset robusthet og utfordringer med å gjennomføre vedlikehold uten utkobling av kunder. Spenningsutfordringer i deler av 66 kV-nettet, særlig ved høy produksjon og økt forbruk, vurderes som tilstrekkelig belyst. Påbegynte tiltak bidrar til å forbedre driftssituasjonen, men fremstår ikke som tilstrekkelige alene over tid.

Når det gjelder videre utvikling, legger NVE til grunn at begrenset kapasitet i både transmisjons- og regionalnettet gir begrensede muligheter for tilknytning av nytt forbruk. Samlet sett vurderer NVE at de forholdene Linja har dokumentert gir et reelt og tilstrekkelig begrunnet behov for tiltak i regionalnettet.

3.2.3 Vurderte konsepter

Linja har vurdert tre alternative systemløsninger i tillegg til nullalternativet. Disse alternativene skiller seg fra hverandre når det gjelder tidspunkt og omfang for reinvestering og spenningsoppgradering, herunder i hvilken grad tiltakene gjennomføres forsert eller ved utløp av teknisk levetid. Disse er gjengitt i tabellen under:

Tabell 1: Tabellen viser ulike vurderte systemløsninger, samt. nullalternativet.

Alternativ	Beskrivelse
0	Reinvestering én til én Fortsatt drift på 66 kV Øksenvane–Sandane–Reed, samt Reed–Bø–Leivdal. Reinvestering av eksisterende anlegg én-til-én ved oppnådd teknisk levetid.
1	Reinvestering til 132 kV Reinvestering av eksisterende 66 kV nettanlegg til 132 kV ved utløp av teknisk levetid, eller ved behov for økt transformeringskapasitet.
2	132 kV Reed–Lunden Reinvestering av Sandane–Øksenvane til 132 kV i 2028 Spenningsoppgradering av Reed–Lunden til 132 kV i 2025 Reinvestering til 132 kV ved utløpt levetid i Indre Nordfjord
3	132 kV Indre Nordfjord 2028 (omsøkt)

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Delvis forsert reinvestering og spenningsoppgradering Reed–Drageset–Bø–Tomasgard–Leivdal Dette
Spenningsoppgradering Reed-Sandane
Sanering av 66 kV Sandane-Øksenelvane

3.2.4 Rangering av vurderte konsepter

I dette kapittelet gjør vi en sammenstilling av ulike konsepter. Kostnadsberegninger er et viktig element i vurderingen, men vi understreker samtidig at en rekke gevinster og ulemper ikke kan tallfestes. En skjønsmessig vurdering av ikke-prissatte virkninger inngår derfor også i vurderingen. Areal- og miljøvirkninger for ulike løsningsvalg innenfor valgt konsept, vurderes i kapittel 3.3.

I tabellen under gjengir vi søkers samfunnsøkonomiske vurdering av de ulike konseptene. Søker har ikke tallfestet drift- og vedlikeholdskostnader, avbruddskostnader eller tapskostnader for de ulike konseptene, men disse er kvalitativt vurdert. I henhold til NVEs veileder for samfunnsøkonomiske analyser skal slike virkninger som hovedregel tallfestes der det er mulig.

Tabell 1: Linjas vurderte konsepter.

	Nullalternativ Reinvestering 1:1	Alternativ 1 Reinvestering til 132 kV	Alternativ 2 132 kV Reed– Lunden 2028	Alternativ 3 (omsøkt) 132 kV Indre Nordfjord 2028
Prissatte virkninger (nåverdi i millioner 2023-kroner)				
Investeringskostnader	-540	-586	-598	-542
Drift- og vedlikeholdskost.	0	0	0	+
Endring i tapskostnader	0	0(+)	+	++
Sum prissatte virkninger	-540	-586	-598	-542
Ikke-prissatte virkninger				
Areal- og miljø	Referanse (0)	Ubetydelig/ingen	Ubetydelig/ingen	Middels positiv
Forsyningsikkerhet	Referanse (0)	Ubetydelig/ingen	Ubetydelig/ingen	Stor positiv
Nytt forbruk	Referanse (0)	Middels positiv	Liten positiv	Stor positiv
Ny produksjon	Referanse (0)	Liten positiv	Liten positiv	Liten positiv
Vurdering av usikkerhet	Prisnivå har stor usikkerhet, men i mindre grad for rangering av konseptene.			
Samlet rangering	4	2	3	1

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Investeringskostnadene for alternativene er relativt like. Nullalternativet trekkes opp i kostnad på grunn av reinvesteringen av ledningen Øksenelvane–Sandane, som også gjelder alternativ 1 og 2. Det omsøkte alternativet er vurdert middels positivt for areal og miljø på grunn av riving av ledningen på denne strekningen. For drift- og vedlikeholdskostnader legger Linja til grunn at en mer helhetlig overgang til 132 kV gir enklere drift og vedlikehold enn fortsatt eller gradvis drift på 66 kV, blant annet som følge av færre spenningsnivåer, mer standardiserte komponenter og riving av eldre anlegg. For tapskostnader bygger vurderingene på generelle sammenhenger mellom spenningsnivå og overføringstap, og Linja legger til grunn at en raskere og mer sammenhengende overgang til 132 kV gir lavere tap enn løsninger der 66 kV-nettet videreføres over tid.

Når det gjelder forsyningssikkerhet, viser rangeringen tydelige forskjeller mellom konseptene. Det omsøkte alternativet vurderes å gi stor positiv virkning for forsyningssikkerhet, blant annet som følge av bedre omkoblingsmuligheter og økt reservekapasitet. I forbindelse med riving av 66 kV-forbindelsen Øksenelvane–Sandane, har Linja har redegjort for at forsyningssikkerheten til Sandane vil være tilstrekkelig ivaretatt gjennom 132 kV-nettet kombinert med et forsterket 22 kV nett. Rivingen vil ikke innebære brudd i ringstrukturen i regionalnettet, da denne videreføres gjennom en ytre ring mellom Moskog, Reed, Skei og Ålfoten. I tillegg vurderes en generell overgang til 132 kV å gi økt overføringskapasitet og forsyningssikkerhet. Oppgradering av Øksenelvane kraftverk er hensyntatt og vurdert å ikke gi nye kapasitetsutfordringer eller påvirke konseptvalget.

Gloppen kommune har reist spørsmål om redundans (strømforsyning fra flere sider) i forsyningen til Sandane. Linja har redegjort for at nettanalyser viser tilfredsstillende forsyningssikkerhet med 132 kV-forsyning kombinert med 22 kV reserve, basert på forventet utvikling i forbruk. Det eksisterende 22 kV-nettet er i god teknisk stand, overvåkes og vurderes for fornying ved behov, og ytterligere 132 kV forbindelse vurderes først ved framtidig større forbruk.

På bakgrunn av prissatte og ikke-prissatte virkninger, kvalitative systemvurderinger og supplerende informasjon innhentet i saken, er NVE enig i at det omsøkte konseptet virker fornuftig. Manglende tallfesting av enkelte prissatte virkninger medfører økt usikkerhet i rangeringen, men NVE vurderer likevel at dette ikke endrer hovedbildet når prissatte og ikke-prissatte virkninger ses i sammenheng. NVE legger særlig vekt på forskjeller i forsyningssikkerhet og evne til å møte fremtidige behov.

3.2.5 Vurderte tekniske løsningsvalg innenfor valgt konsept

Linja har ikke gjennomført en samlet, metodisk teknisk-økonomisk rangering av løsningsvalg innenfor valgt konsept, men konsesjonssøknaden og supplerende dokumentasjon inneholder flere tekniske og teknisk-økonomiske vurderinger. Disse vurderes av NVE i dette kapitlet.

3.2.5.1 Trasévalg

På strekningen mellom Tomasgard og Bø søker Linja om å spenningsoppgradere eksisterende 66 kV kraftledning til 132 kV mellom Tomasgard og Geitskaret, og etablere ny 132 kV ledning i ny trasé mellom Geitskaret og Bø. NVE har reist spørsmål ved at denne løsningen gir ulik overføringskapasitet på den spenningsoppgraderte delen sammenlignet med den nye ledningen, men Linja har redegjort for at dette ikke vil utgjøre en praktisk begrensning. Som begrunnelse for valg av ny 132 kV ledning mellom Geitskaret og Bø viser Linja til at eksisterende ledning Bø–Markane har kort restlevetid og ikke egner seg for spenningsoppgradering. Når Markane transformatorstasjon samtidig er nedlagt, har

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Linja funnet en ny trasé som mest hensiktsmessig. NVE er enig i at dette framstår som en egnet løsning.

Linja har vurdert flere trasealternativer mellom Geitskaret og Bø. Alternative traseer langs Blånibbene er vurdert, men ikke omsøkt. Linja har gjennomført teknisk-økonomisk vurdering av alternativ 1 og konkludert med å gå bort fra dette alternativet på grunn av ugunstige klimalaster, driftsulemper og økt risiko ved drift og vedlikehold. NVE er enig i denne vurderingen og alternativ 1 vurderes å ikke ha vesentlige tekniske-økonomiske fordeler eller ulemper sammenlignet med omsøkt løsning.

3.2.5.2 Jordkabel

Linja søker om bruk av jordkabel på to delstrekninger ved Bø transformatorstasjon. Nord for stasjonen er det omsøkt jordkabel over en ca. 200 meter lang strekning, og sør for stasjonen er det vurdert to ulike alternativer: ett med permanent kabel på ca. 300 meter og ett med luftledning, men med midlertidig kabel i anleggsfasen. Investeringskostnadene for de to alternative er tilnærmet like, men permanent kabel vil gi noe høyere driftskostnader. Linja har likevel valgt å søke om permanent kabel sør for stasjonen av hensyn til bebyggelse og nærmiljø, med henvisning til Stortingets kabelpolicy og NVEs retningslinjer.

NVE legger til grunn at den omsøkte kabelstrekningen er begrenset i omfang og lokalisert til innføring ved transformatorstasjonen. NVE påpeker at merkostnaden ved valg av kabel fordeles på mange gjennom nettleia, mens den direkte nytten av tiltaket tilfaller en begrenset gruppe. For kabelstrekningen nord for Bø transformatorstasjon har Linja ikke gjort en alternativvurdering, men begrunnet hvorfor de søker om kabel. Gitt strekningenes begrensede lengde nord og sør for stasjonen, mener NVE at omsøkt kabelløsning kan aksepteres innenfor rammen av NVEs retningslinjer for bruk av jordkabel i regionalnettet.

3.2.5.3 Stasjonsutforming

Linja søker om spenningsoppgradering av eksisterende transformatorstasjoner Tomasgard, Drageset, Reed og Sandane fra 66 kV til 132 kV. Omfanget av utskifting av komponenter varierer mellom stasjonene, men alle tiltakene gjennomføres innenfor eksisterende tomteareal. For Bø transformatorstasjon søker Linja om å etablere ny transformatorstasjon på 132 kV og å rive eksisterende stasjonsbygg med elektriske anlegg. For stasjonene som skal spenningsoppgraderes søker Linja om etablering av utendørs luftisolert bryteranlegg (AIS) og gassisolert bryteranlegg (GIS) for ny Bø transformatorstasjon. NVE vurderer dette som hensiktsmessig basert på eksisterende anlegg og behovet for ny Bø stasjon.

Statnett har påpekt at nye Bø transformatorstasjon ikke nødvendigvis tilfredsstillers minstekrav til koblingsanlegg i Nasjonal veileder for funksjonskrav i kraftsystemet (NVF 2025), og at slike krav kan medføre behov for større arealinngrep enn det som er omsøkt. Linja har redegjort for at den omsøkte utformingen av Bø transformatorstasjon er tilpasset stasjonens klassifisering, men etter nærmere gjennomgang er det gjort mindre justeringer i stasjonsutformingen for å sikre tilstrekkelig plass. NVE er kjent med de foreslåtte endringene og legger disse til grunn.

NVE vurderer at de omsøkte løsningene for trasé, stasjonsutforming, bruk av jordkabel og tilpasninger ved transformatorstasjonene samlet sett framstår som teknisk forsvarlige og konsistente med behovet for fornyelse og forsterkning av regionalnettet i området. NVE er derfor enig i de teknisk-økonomiske vurderingene som Linja har lagt til grunn for det omsøkte tiltaket.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

3.3 Vurdering av virkning for miljø og samfunn

3.3.1 Om NVEs vurderinger av virkninger

NVE vil i de videre avsnittene vurdere virkningene av de omsøkte anleggene. Vi vil vurdere relevante tema for de enkelte strekningene og stasjonene, og konkludere med hvilke alternativer som er best. Nedenfor følger en beskrivelse av hvordan vi vurderer visuelle virkninger og virkninger for kulturminner og kulturmiljø.

Det er i forbindelse med søknaden og tilleggsøknaden lagt fram en stor mengde informasjon om mulige konsekvenser innenfor ulike tema. Informasjonen er framskaffet som følge av krav i utredningsprogrammet, krav om tilleggsutredninger og gjennom høringsinnspill. Etter NVEs vurdering gir konsekvensutredning, tilleggsutredninger, fagrapporter og opplysninger framkommet i høringsuttalelsene et godt grunnlag for å fatte et konsesjonsvedtak. NVE vil derfor ikke be om ytterligere utredninger.

3.3.1.1 Visuelle virkninger

NVE vil vurdere tiltakets visuelle virkninger for friluftsliv, naturopplevelser, kulturmiljøer og synlighet fra bolig- og fritidsbebyggelse. Vurderingene begrenser seg til de visuelle virkningene og omfatter ikke direkte arealinngrep.

Utgangspunktet for vurderingene av visuelle virkninger er tiltakets virkninger for landskapet. Kraftledningens synlighet avhenger av hvilken landskapstype den går gjennom, i hvilken grad omgivelsene (topografi og vegetasjon) kan skjule den og hvorvidt den er synlig fra områder hvor mennesker ferdes. Det legges vekt på om en kraftledning går gjennom landskap som vurderes å ha stor verdi, og noen landskap tillegges større vekt enn andre.

Hvor store virkningene er må vurderes i lys av hvor mange som ferdes i landskapet og hvor ofte. Områder hvor mennesker bor og ferdes daglig, og mye brukte friluftsområder er eksempler på områder hvor de visuelle virkningene får mer omfattende konsekvenser enn mindre brukte områder. Synlighet fra verdifulle kulturmiljø er et viktig kriterium for å vurdere konsekvensen av tiltaket. Slike områder kan også være viktige for landbruket, friluftsliv og reiseliv, og bør derfor sees i sammenheng.

Det er viktig å understreke at den visuelle opplevelsen av en kraftledning i stor grad vil være subjektiv. For noen mennesker vil en kraftledning oppleves sjenerende så lenge den er mulig å se, mens andre opplever andre landskapselementer som mer fremtredende og legger mindre merke til kraftledninger. Andre inngrep i samme landskapsområde kan bidra til å redusere den visuelle virkningen ved at ledningen legges nær eksisterende infrastruktur. Samtidig kan en ny ledning i et område med mange inngrep og få gjenværende grøntområder, forsterke de samlede konsekvensene.

Virkninger i anleggsfasen vil være forbigående og vektlegges ikke i vurderingene av visuelle virkninger.

3.3.1.2 Virkninger for kulturminner og kulturmiljø

NVE vurderer direkte inngrep i automatisk fredete kulturminner og kulturmiljøer (fra før 1537) og eventuelle vedtaksfredete kulturminner. Vurderingene av de indirekte virkningene på kulturminner og kulturmiljøer er beskrevet under temaet visuelle virkninger.

Før anleggsstart mener NVE det vil være viktig med en god detaljplanlegging og dialog med kommunene og fylkeskommunen for å redusere tiltakets påvirkning på kulturminner og kulturmiljøer.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

For det tilfelle at det avdekkes hittil ukjente automatisk fredete kulturminner i tiltaksområdet, skal alt arbeid øyeblikkelig stanses, jf. kulturminneloven § 8, annet ledd og kulturminnemyndigheter varsles. NVE forutsetter at Linja oppfylder kravene i kulturminneloven, og gjør oppmerksom på at de er ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades. Vi viser også til kulturminneloven § 9, som krever avklaring av om undersøkelsesplikten er oppfylt. Dette skal gjennomføres i forbindelse med behandlingen av detaljplanen.

3.3.2 Virkninger av ny 132 kV kraftledning Tomasgard–Bø

3.3.2.1 Arealbruk

Den omsøkte 132 kV kraftledningen mellom Tomasgard og Bø transformatorstasjoner går i stor grad gjennom ubebygde områder med skog, myr og åpen fastmark/fjell. I Volda kommune går kraftledningen gjennom et bratt fjell- og skogsterreng, og det er kun i området rundt Tomasgard transformatorstasjon at det er noe spredt bebyggelse. I Stryn kommune går ledningen i kanten av et eksisterende boligområde i nærheten av Bø transformatorstasjon. Videre vestover fra Bø, går ledningen gjennom Tverrfjellet og Markane ski- og hytteområde.

Den totale lengden på 132 kV kraftledningen mellom Tomasgard og Bø er ca. 16 km. På strekningen mellom Tomasgard transformatorstasjon og Geitskaret blir rettighetsbeltet utvidet med 6 meter til totalt 26 meter. Denne strekningen er om lag 5,5 km. Mellom Geitskaret og Bø transformatorstasjon blir det nye rettighetsbeltet 30 meter. Denne strekningen er om lag 10,5 km. Innenfor rettighetsbeltet kan det normalt ikke settes opp nye bygg eller andre installasjoner, og det kan heller ikke stå store trær. Lavere vegetasjon kan stå.

Eksisterende kraftledninger som går mellom Geitskaret og Bø og mellom Sandane og Øksnelvane skal rives når den nye ledningen mellom Tomasgard og Bø er satt i drift. Når disse ledningene er revet vil arealet hvor det har vært byggeforbudsbelte, bli frigitt.

3.3.2.1.1 Høringsinnspill og Linjas kommentarer til disse

Jon Åge Torheim eier et sagbruk i nærheten av eksisterende kraftledning i Volda kommune. Han ønsker ikke at den oppgraderte kraftledningen kommer nærmere sagbruket fordi det vil skape begrensninger for bruken.

Linja opplyser om at der eksisterende ledning skal spenningsoppgraderes, vil de ikke bygge bredere master, men mastene vil bli høyere. Byggeforbudsbeltet vil derimot måtte utvides fire meter til hver side, som følge av høyere master. Linja opplyser videre om at de har plikt til å ta hensyn til eksisterende viktige bygninger under planlegging av arbeidet.

3.3.2.1.2 NVEs vurdering

NVE bemerker at dersom Linja må rive eksisterende bygninger som ligger innenfor nytt eller utvidet byggeforbudsbelte, så må de kompensere dette.

NVE mener at arealbruken som er oppgitt er nødvendig for å realisere anleggene. NVE bemerker at den nye kraftledningen vil medføre negative virkninger for berørte parter, fordi areal vil båndlegges i byggeforbudssonen. NVE opplyser om at nøyaktig masteplassering skal beskrives i detaljplanen, og at grunneiere skal informeres om mastepunkter som berører deres eiendom. NVE vurderer at hverken alternativ 2.1 eller 2 kommer bedre ut av hensyn til arealbruk.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

3.3.2.2 Visuelle virkninger av kraftledningen

Utredningene viser at tiltaket berører et variert landskap med både fjellområder, dallandskap, tettstedsnære områder og kulturlandskap. Av de ni delområdene som er vurdert, er seks av dem klassifisert med *stor verdi*, mens tre har *middels verdi*. De mest verdifulle områdene kjennetegnes av særpregede fjell- og dalprofiler, få inngrep og tydelige landskapsformer.

NVE bemerker at tiltaket i seks av delområdene gir noe forringet påvirkning, først og fremst knyttet til økt synlighet på grunn av høyere master og bredere ryddebelter, og som følge av fragmentering av landskapsrommene.

3.3.2.2.1 Bomiljø

Den nye kraftledningen berører flere områder med spredt boligbebyggelse, gårdsbruk og hyttefelt. Påvirkningen er av visuell karakter, gjennom endret synlighet av master og ledninger i landskapsbildet.

Fra Tomasgard transformatorstasjon og sørover passerer ledningen forbi Tomasgardvegen hvor det er noe spredt bebyggelse. Det er per i dag en del vegetasjon mellom ledningen og husene, som fungerer som en vegetasjonsskjerm. Linja opplyser om at noen av mastene kanskje må heves for å etablere tilstrekkelig høyde mellom ledningene og bakken. I tillegg blir ryddebeltet utvidet med 4 meter til hver side.

På strekningen hvor Linja søker om å spenningsoppgradere ledningen, mellom Tomasgard transformatorstasjon og Geitskaret, ønsker de å gjenbruke flest mulig av eksisterende master. Disse er laget av tre, og er brunfarget. Der tremastene er i for dårlig stand, skal mastene byttes ut med komposittmaster eller stålmaster.

Mellom Tomasgard og Bø passerer ledningen forbi flere hyttefelt. Noen av hyttene ved Øvrebergsætra vil kunne se den nye kraftledningen. Ved Tverrfjellet er det også en del hytter, og det er også regulerte hyttetomter. Linja har søkt om to alternativ forbi Tverrfjellet ved Hogdeteigane hyttefelt. Linja opplyser om at opprinnelig plan var å legge kraftledningen noe lenger sør enn dagens kraftledning for å trekke ledningen lenger vekk fra hyttene. Kartlegging av naturmangfold viste at den nye traseen kommer i konflikt med gammel fattig sumpskog, og Linja søker derfor om å gjenbruke dagens trasé her. De to alternativene er vist i kart 5. Linja har valgt å prioritere alternativ 2.

Ved Tonningsætra og Bøasætra er det tett hyttebebyggelse. De nye mastene blir høyere enn dagens master, men som følge av vegetasjon og terrengformasjoner vil ledningen bli lite eller ikke synlig fra disse områdene.

I området rundt Bø transformatorstasjon blir ledningen lagt noe lenger øst enn dagens ledning. I dag går ledningen gjennom den østligste delen av boligområdet ved Nilskvia og Risekvia, mens den nye ledningen blir lagt utenom boligfeltet. Dette vil være positivt av hensyn til visuelle virkninger for boligene her.

3.3.2.2.1.1 Høringsuttalelser og Linjas svar på disse

John-Erik Nedreberg er grunneier i området ved Tverrfjellet og Øvrebergsetra. Han ber om at det tas hensyn til planlagt utvidelse av begge hyttefeltene, og at kraftledningen vil få visuelle virkninger for hyttene. Han foretrekker alternativ 2.1 fordi denne traseen ligger lenger ned i terrenget. Han ber også om at kraftledningen forbi Øvrebergsetra blir lagt ned i terrenget, og at mastehøyden reduseres.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

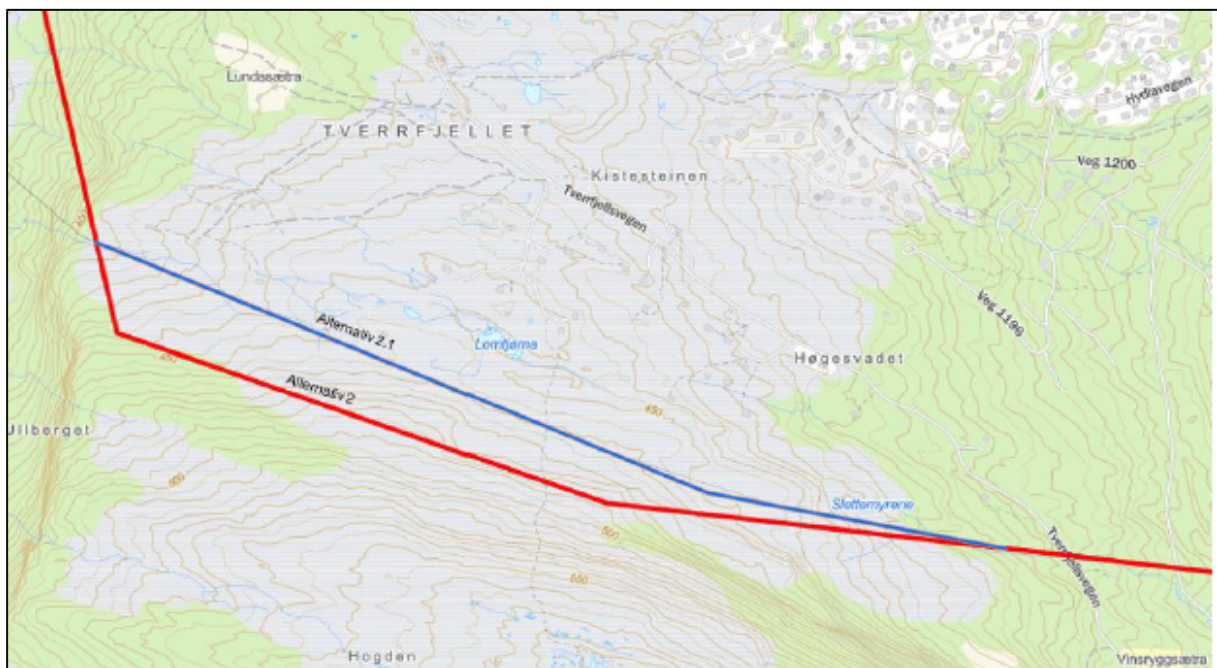
Per Lunde og Berit H. Lunde er også berørte grunneiere ved Lunde. I likhet med Nedreberg ønsker de alternativ 2.1 ved Lundesætra, og ber om at ledningen legges lavt i terrenget og at det blir benyttet lavere master for å gjøre ledningen mindre synlig.

Linja opplyser at ledningen er plassert vesentlig lenger ned i terrenget enn hyttefeltet ved Øvrebergsetra, og at kraftledningen ligger om lag 600 meter i luftlinje fra området. Videre opplyser de at mastene blir mellom 15 og 20 meter høye, og at mastene må være så høye for at linene skal ha tilstrekkelig høyde over terrenget og eksisterende infrastruktur.

3.3.2.2.1.2 NVEs vurdering av bomiljø

NVE vurderer at ved Tomasgard transformatorstasjon kan den spenningsoppgraderte kraftledningen oppleves som noe mer synlig enn dagens 66 kV kraftledning. NVE mener likevel at dette er akseptable virkninger, og at vegetasjonen i område vil skjerme for mye av ledningen.

NVE vurderer at fordi den nye kraftledningen får høyere master og noe bredere ryddebelte enn hva dagens kraftledning har, vil den oppleves noe mer synlig i terrenget og fra hytteområdene mellom Tomasgard og Bø. Ved Lundesætra har Linja omsøkt to ulike alternativer, alternativ 2 og alternativ 2.1. NVE vurderer at gjenbruk av eksisterende trasé her, omtalt som alternativ 2.1, vil ligge nærmere hyttene og dermed oppleves mer synlig. Alternativ 2 kommer derfor noe bedre ut enn alternativ 2.1 fordi den ligger lenger vekk fra hyttene i området. Samtidig vil alternativ 2 ligge høyere i terrenget, og blir dermed mer synlig på avstand.

Kart 5: De to omsøkte traseene ved Tverrfjellet, vist med rød (alternativ 2) og blå strek (alternativ 2.1). Dagens ledning går i samme trasé som alternativ 2.1. Kilde: Linjas søknad av 21. mai 2025.

3.3.2.2.2 Friluftsliv

Kraftledningen kommer til å gå gjennom områder som benyttes til friluftsliv. I konsekvensutredningen er de berørte områdene delt inn etter hvordan de brukes, og utredningene viser at kraftledningen blant annet går gjennom områder kategorisert som utfartsområder, nærturterreng, marka og store

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

turområder uten tilrettelegging. Dette er vist i kart 6. De berørte områdene er gitt ulik verdi basert på hvor mye de benyttes, og ulik konsekvensgrad basert på hvordan de berøres.

Kraftledningen vil i stor grad følge eksisterende trasé, og dermed konkluderer konsekvensutredningen med at kraftledningen vil gi ubetydelige eller få nye negative virkninger for friluftsliv i disse områdene.

På strekningen hvor Linja søker om å spenningsoppgradere ledningen, mellom Tomasgard transformatorstasjon og Geitskaret, ønsker de å gjenbruke flest mulig av eksisterende master. Disse er laget av tre, og er brunfarget. Der tre-mastene er i for dårlig stand, skal mastene byttes ut med komposittmaster eller stålmaster.

Mellom Geitskaret og Lundesætra søker Linja om å legge kraftledningen i en helt ny trasé, og dette er områder kategorisert som store turområder uten tilrettelegging og marka. Områdene brukes året rundt av lokale, regionale og nasjonale brukere. Ifølge konsekvensutredningen vil kraftledningen kunne redusere attraktiviteten i disse områdene, spesielt ved Markane hvor dagens fjell- og turområder i liten grad er berørt av tekniske inngrep i dag. Området rundt Ullsheim skistadion får noe positiv konsekvens fordi kraftledningen her skal rives.

Etter NVEs vurdering vil det forekomme støy og begrensninger for utøvelse av friluftsliv og rekreasjon i anleggsperioden, men vi bemerker at dette vil være forbigående. I driftsfasen vil ikke kraftledningen være et fysisk hinder for friluftslivet.

NVE peker på at selv om enkelte områder kan få noe redusert opplevelsesverdi som følge av høyere master og bredere ryddebelt, vurderer vi at disse virkningene er av begrenset omfang. Den totale påvirkningen av tiltaket vurderes å være lav i forhold til influensområdets størrelse og dets samlede friluftslivsverdier. NVE vurderer at de visuelle virkningene for friluftsliv er akseptable.

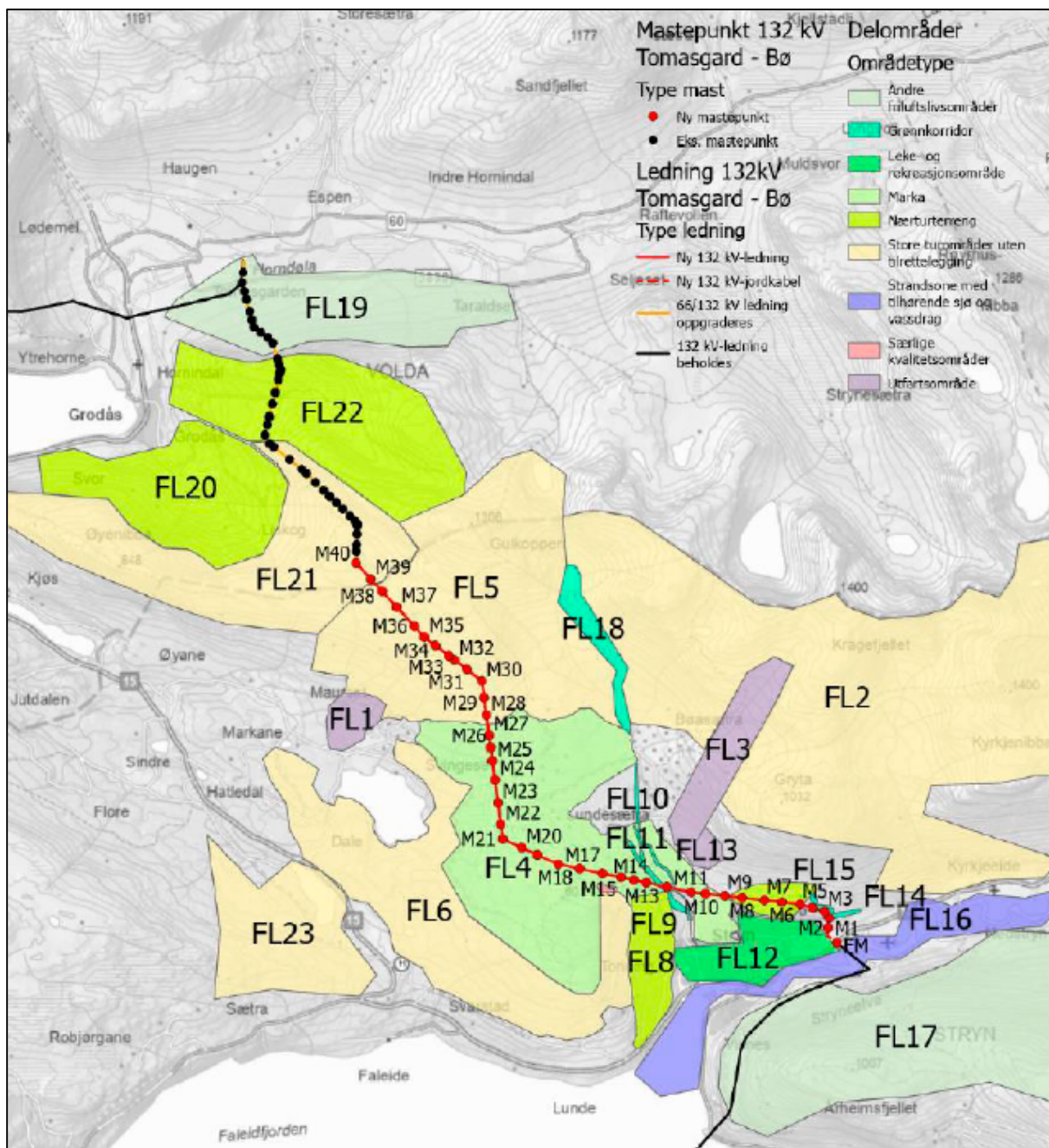
NVE viser til at registrerte tur- og skiløyper, viser at både alternativ 2 og 2.1 vil passere over tur- og skiløyper. Vi vurderer derfor at det ikke er vesentlig forskjell på alternativ 2 og 2.1 når det gjelder virkninger for friluftsliv.

Linja må sørge for god informasjon til befolkningen om hvordan friluftslivet blir påvirket i forbindelse med anleggsarbeid. Dersom noen turstier/skiløyper midlertidig må stenges i forbindelse med anleggsarbeidet, skal Linja beskrive i en detaljplan hvordan alternative turstier/skiløyper skal merkes.

NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat

Kart 6: Kartet viser inndelingen av friluftsområdene. Røde punkter viser nye mastepunkter på den delen av ledningen hvor Linja planlegger å bygge ny kraftledning. Gul strek og svarte punkter viser kraftledningen og mastepunktene som skal spenningsoppgraderes. Kilde: Multiconsult sin konsekvensutredning for 132 kV Tomasgård-Bø av 4. oktober 2024.

3.3.2.2.3 Visuelle virkninger for kulturminner og kulturmiljø

Det er få registrerte kulturminner eller kulturmiljø i nærheten av omsøkte tiltak. Om lag 150 meter sørvest for Bø transformatorstasjon er det registrert en fredet gravhaug, som ligger i en annen kraftledningstrasé. I nærheten av Tomasgard transformatorstasjon er det registrert flere kullfremstillingsanlegg med ukjent vernestatus. NVE vurderer av Linjas omsøkte tiltak ikke vil gi noe nye visuelle virkninger som skaper barrierer for kjente kulturminner eller kulturmiljø.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Vi viser ellers til i kapittel 3.3.2.3 med våre vurderinger av fysiske virkninger for kulturminner og kulturmiljø.

3.3.2.2.4 Oppsummering av visuelle virkninger av kraftledningen

NVE bemerker at den nye ledningen vil få høyere master og et bredere ryddebelte, og at den derfor kan oppleves mer synlig. NVE vurderer likevel at samlet sett gir ikke tiltaket store landskapsvirkninger, ettersom den nye ledningen i stor grad følger eksisterende trasé eller etableres i områder der tekniske inngrep allerede inngår som del av landskapsbildet. Alternativ 2 kommer noe bedre ut enn alternativ 2.1 fordi den ligger lenger vekk fra hyttene i området, men fordi alternativ 2 ligger høyere i området kan det bli noe mer synlig på avstand.

Avbøtende tiltak for å gjøre en ledning mindre synlig kan være å benytte grønn- eller brunfargede master og matte liner som gjør at ledningen glir bedre inn i terrenget. NVE mener at fordi områdene benyttes både sommer og vinter, vil det ikke være hensiktsmessig å farge mastene for å kamuflere disse, fordi de da vil oppleves mer synlig om vinteren. Unntaket gjelder på strekningen mellom Tomasgard transformatorstasjon og Geitskaret, hvor Linja planlegger å gjenbruke eksisterende master i tre.

Der Linja må skifte ut tremaster som er i dårlig stand med master i kompositt eller stål, skal Linja vurdere om mastene bør være trefarget og harmonere med eksisterende master. I detaljplanen må Linja beskrive hvilke master som er i for dårlig stand og må skiftes ut, og de må beskrive hvordan fargen på de nye mastene skal harmonere med eksisterende master. Linja må også beskrive videre plan for eventuell utskifting av master i ledningens levetid.

På bakgrunn av vurderingene over, mener NVE at det er liten forskjell på alternativ 2 og alternativ 2.1 når det gjelder visuelle virkninger. NVE vurderer at samlet sett kommer alternativ noe bedre ut enn alternativ 2.1.

3.3.2.3 Virkninger av kraftledningen for kulturminner og kulturmiljø

Dette kapitlet handler om direkte inngrep i automatisk fredete kulturminner og kulturmiljøet (fra før 1537) og eventuelle vedtaksfredete kulturminner. Vurderingene av de indirekte virkningene på kulturminner og kulturmiljøer er beskrevet under temaet visuelle virkninger i kapittel 3.3.1.2.

Ingen av tiltakene Linja søker om kommer i konflikt med kjente kulturminner eller kulturmiljø. Vestland fylkeskommune har informert om at det er behov for å gjennomføre § 9-undersøkelser i deler av traseen av den nye kraftledningen, og ber NVE stille vilkår om at disse undersøkelsene må gjennomføres i god tid før anleggsarbeidet starter opp. De ber videre Linja om å ta kontakt med fylkeskommunen så snart de har planlagt mastepunkter, slik at fylkeskommunen kan utarbeide en prosjektplan og budsjett for registreringen.

Før anleggsstart mener NVE det vil være viktig med en god detaljplanlegging og dialog med kommunene og fylkeskommunen for å redusere tiltakets påvirkning på kulturminner og kulturmiljøer. For det tilfelle at det avdekkes hittil ukjente automatisk fredete kulturminner i tiltaksområdet, skal alt arbeid øyeblikkelig stanses, jf. kulturminneloven § 8, annet ledd og kulturminnemyndigheter varsles. NVE forutsetter at Linja oppfyller kravene i kulturminneloven, og gjør oppmerksom på at de er ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades. Vi viser også til kulturminneloven § 9, som krever avklaring av om undersøkelsesplikten er oppfylt, og at dette skal gjennomføres i forbindelse med

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

behandlingen av detaljplanen. NVE ber Linja ta kontakt med berørt fylkeskommune, som beskrevet i høringsinnspillet til Vestland fylkeskommune.

3.3.2.4 Virkninger av kraftledningen for vassdrag

Den omsøkte kraftledningen mellom Tomasgard og Bø krysser også flere vassdrag. I konsekvensutredningen er det foreslått avbøtende tiltak for å redusere potensielle negative konsekvenser ved inngrep i og nært vassdrag, som at Linja skal unngå unødvendig inngrep i kantvegetasjon. Videre er det foreslått å benytte NVE sin [veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags og energianlegg](#).

3.3.2.4.1 Høringsinnspill og Linjas kommentarer til disse

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal ber om at der ledningen krysser vassdrag, må det legges inn buffersoner for å motvirke endringer i vannmiljøet som følge av erosjon. De viser til at terrenget er særlig utsatt for erosjon i anleggsperiode og før reetablering av vegetasjonen i berørte områder. De ber derfor Linja iverksette tiltak for å hindre avrenning til vassdragene. Der tiltaket er nært vassdrag, ber Statsforvalteren om at Linja unngår arbeid innenfor gyteperioden for fisk i fiskeførende vassdrag. De ber også om at Linja unngår inngrep i kantvegetasjonen, og at arbeid i nærheten av vassdrag utføres etter NVEs veileder nr. 2/2021 *Veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags og energianlegg*.

Linja svarer at de vil bygge anlegget i tråd med vilkår gitt i anleggskonsesjonen.

3.3.2.4.2 NVEs vurdering

NVE vurderer at tiltaket med foreslåtte avbøtende tiltak, vil gi få negative virkninger for berørte vassdrag. NVE viser til at vannressursloven har flere alminnelige regler om vassdrag. Disse er gitt i vannressursloven kapittel 2, og gjelder for alle tiltak i vassdrag. NVE viser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5 som pålegger at vassdragstiltak og tiltak som berører vassdrag skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser. I tillegg skal tiltaket avklares med Statsforvalteren, jf. vassressurslova § 11.

Vi gjør oppmerksom på at dersom planene endres eller det viser seg at allmenne interesser tilknyttet vassdraget kan bli berørt av tiltaket, kan dette utløse konsesjonsplikt etter vannressursloven, jf. § 8. Planene må i så tilfelle sendes NVE for vurdering. Ved utførte tiltak som er konsesjonspliktige etter vannressursloven vil NVE med hjemmel i vannressursloven § 59 vurdere pålegg om retting. Iverksetting av konsesjonspliktige tiltak uten nødvendig tillatelse er straffbart etter vannressursloven § 63. Vannressurslovens bestemmelser ivaretar de allmenne interessene i vassdraget og tiltakshaver er selv ansvarlig for eventuelle skader og ulemper for de private interessene i vassdraget som følger av tiltaket.

3.3.2.5 Naturmangfold

I henhold til naturmangfoldloven § 7 plikter NVE å legge til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 når det skal vurderes om det skal gis konsesjon til et tiltak eller ikke.

NVE fokuserer i vurderingene på arter/naturtyper som står på den norske rødlisten, prioriterte arter, jaktbare arter eller norske ansvarsarter, rovfugl og viktige eller utvalgte naturtyper. Vi omtaler kun arter eller naturtyper som tiltaket vil kunne få vesentlige virkninger for.

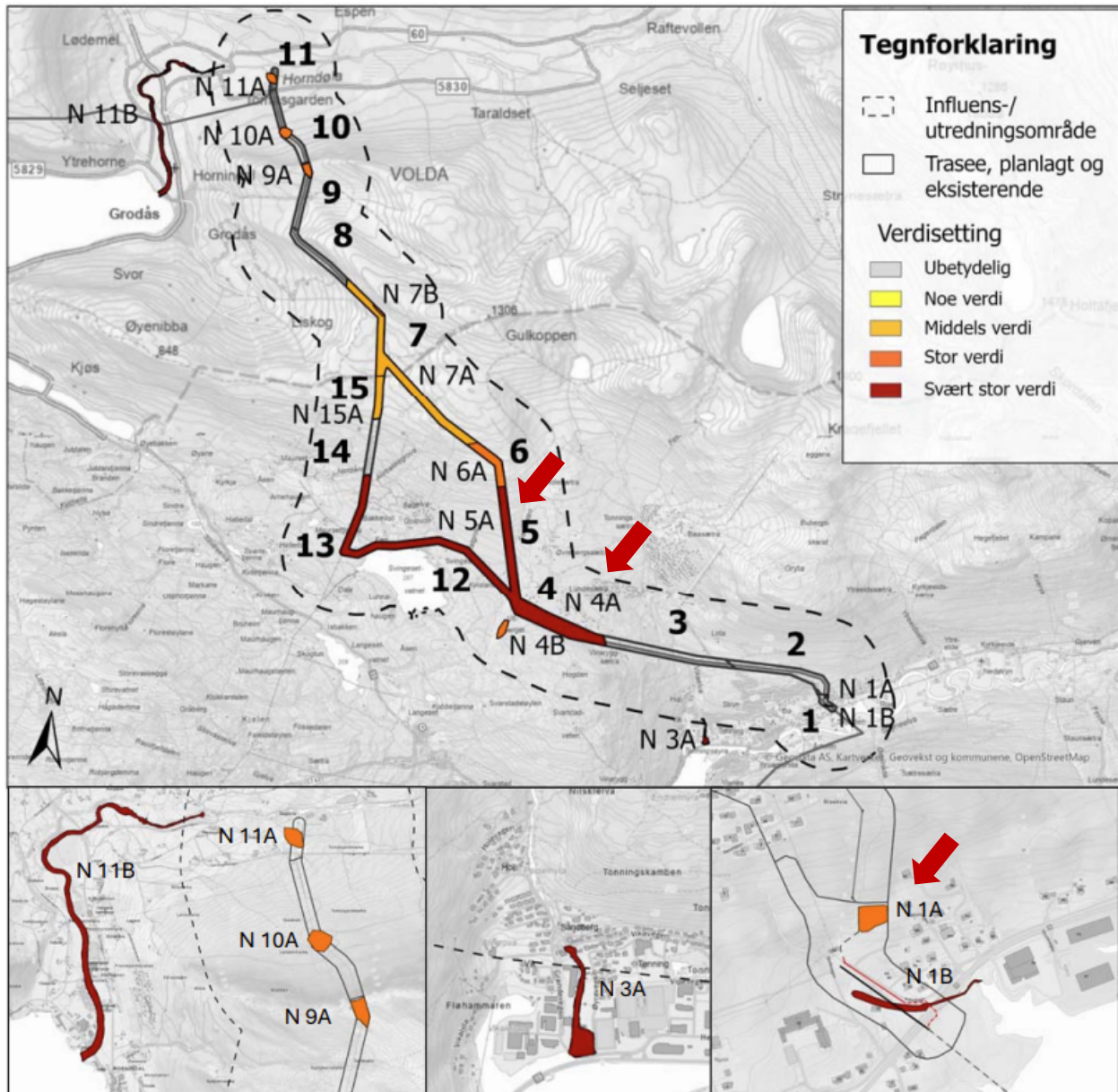

NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat

3.3.2.5.1 Naturtyper

I konsekvensutredningen er det kartlagt en rekke naturtyper og funksjonsområder for arter. Flere av disse vil ikke berøres i særlig grad. NVE omtaler kun de kartlagte områdene som berøres. Figur 7 under viser verdikart for naturmangfold langs de omsøkte tiltakene. Kraftledningen er delt i delstrekninger nummerert 1-15. Langs kraftledningen ligger det ulike naturtyper og funksjonsområder for arter, som er markert med N 1A-15A.

Figur 7: Verdikart for naturmangfold hentet fra konsekvensutredningen. NVE har markert tre områder som er spesielt relevante for vedtaket, N 1A, N 4A og N 5A, med rød pil.

Ved delstrekning 9 vil ledningen gå gjennom en boreal hei, *Olaskova*, med stor verdi (N 9A). Ledningstraseen går allerede her i dag og noen av mastepunktene kan gjenbrukes. NVE mener den permanente påvirkningen er svært begrenset, men at kjøring i terrenget under anleggsarbeidet kan gi

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

noe skade. NVE vil sette vilkår om en detaljplan for tiltaket. Beskrivelse av hvordan kjøring i terrenget skal gjennomføres for å begrense skade er en standard del av en detaljplan.

Ved delstrekning 7 vil ledningen gå gjennom en kalkfattig fjell-lynghei, *Blånibbene*, med middels verdi (N 7A). Og ledningen vil gå forbi et snøleie, *Vardefjellet*, med stor verdi (N 7B). NVE mener inngrepene i blånibbene i hovedsak er knyttet til anleggsarbeidet siden arealbeslaget av mastepunktene er lite. Det vil ikke bli inngrep i snøleiet så lenge tiltaket gjennomføres som planlagt.

Ved delstrekning 6 vil ledningen gå gjennom en boreal hei, *Langedalen*, med stor verdi (N 6A). Boreal hei er en naturtype som er truet av gjengroing. NVE mener at ledningen ikke vil påvirke naturtypen i særlig negativ grad siden arealet for mastepunktene er lite og fordi felling av trær vil være gunstig for lokaliteten.

Ved delstrekning 5 vil ledningen gå gjennom en gammel fattig sumpskog, *Saurdalen* (N 5A) med stor verdi. Det kartlagte området er på 10,5 dekar og kraftledningen vil føre til at et område på 8,5 dekar må hugges. Statsforvalteren i Vestland skriver i sin høringsuttalelse at Linja bør kunne gjennomføre begrenset skogrydding i lokaliteten. Trærne har naturlig begrenset høydevekst siden de vokser i sump og det er dermed ikke like stort behov for skogrydding. Linja har svart på dette med at de vil bygge anlegget i tråd med de vilkår NVE setter. NVE mener tiltaket vil ødelegge den kartlagte lokaliteten, men at det er mulig å begrense noe skade ved skånsomt anleggsarbeid og ved å begrense skogrydding under ledningen. NVE vil derfor be Linja om å beskrive hvordan de skal begrense skade på lokaliteten i detaljplanen.

Ved delstrekning 4 er det to alternativer for ledningsføring. Alternativ 2.1 går langs dagens 66 kV ledning mens alternativ 2 går lenger sør og litt opp i lia til Ullberget. Alternativ 2 vil gå gjennom en gammel fattig sumpskog, *Ullberget-Slettemyrene* (N 4A), med svært stor verdi og som vil bli forringet av et 30 meter bredt ryddebelte for kraftledningen. Alternativ 2.1 vil gå rett nord for naturtypen og vil ha ubetydelige virkninger. Statsforvalteren i Vestland skriver at de mener alternativ 2.1 bør velges for å unngå skader på naturtypen. Linja har svart på dette med at de vil bygge anlegget i tråd med de vilkår NVE setter. NVE mener at de to alternativene for ledningsføring har svært ulik alvorlighetsgrad for naturmangfold. Alternativ 2 har alvorlig negativ konsekvens mens alternativ 2.1 har ubetydelige konsekvenser.

Ved innføringen til Bø transformatorstasjon vil kraftledningen gå som jordkabel i kanten av naturbeitemarken *Indrebøen* (N 1A). Naturtypen har stor verdi og vil bli noe forringet, så konsekvensgraden er satt til noe negativ konsekvens. Konsekvensutredningen sier at naturtypen vil bli påvirket av gravearbeidene for grøften. NVE mener at naturtypen vil bli påvirket av gravearbeidet, men at ulempene kan reduseres ved at topplaget tas av og legges til side, og deretter legges tilbake når kabelen er lagt. Dette er en standard metodikk for å bevare for eksempel matjord og vil sikre at organismene i topplaget overlever og kan reetablere seg etter endt anleggsarbeid. NVE setter dette som vilkår i konsesjonen og mener at påvirkningen på naturbeitemarken da vil bli begrenset.

3.3.2.5.2 Fugl

Statsforvaltaren i Vestland påpeker i sitt innspill at det er registrert en potensiell hekkelokalitet for en sensitiv art nær Tomasgård transformatorstasjon. Det er også avgrenset et område i konsekvensutredningen for en annen sensitiv art. Området ligger mellom Bø stasjon og Svingeset (delstrekning 1–5 i figur 7).

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVE viser til at det er registrert flere hekkelokaliteter i området ved Tomasgard transformatorstasjon. Vi vil derfor sette vilkår om at Linja må unngå støyende anleggsarbeid i området rundt Tomasgard transformatorstasjon i hekkeperioden. Dersom Linja ikke kan unngå støyende arbeid i hekkeperioden, må de gjennomføre forundersøkelser for å undersøke om de registrerte hekkelokalitetene er aktive i de årene Linja planlegger å gjennomføre støyende arbeid.

Rapporten *Anbefalte hensynssoner for sårbare arter av fugl (Multiconsult 2018)* kan benyttes som utgangspunkt for å vurdere hvilken minimumsavstand det bør være under anleggsarbeid til hekkelokaliteter i sårbare perioder for forskjellige fuglearter. Minimumsavstandene oppgis for helikopter/drone/sprengning, bakkearbeid, terrengtransport og ferdsel til fots.

Med dette vilkåret, mener NVE at de nye anleggene ikke vil gi negative virkninger for rovfugl.

NVE har sett på registreringer av en sensitiv art som omtales i konsekvensutredningen i området mellom Bø transformatorstasjon og Svingeset (delstrekning 1–5 i figur 7). Arten er observert i områder med aktivitet som ikke vil påvirkes av ledningsbygging. Ledningsbygging vil ikke påvirke kjente hekkelokaliteter og tilsvarende sensitive funksjonsområder og deres hensynssoner. NVE mener at anlegget ikke gir negative virkninger for arten i driftsfasen da arten ikke er spesielt utsatt for kollisjon, og elektrokusjon ikke er en aktuell problemstilling for en 132 kV kraftledning.

3.3.2.5.3 Oppsummering og forholdet til prinsippene i naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 11 tilsier at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse, og i naturmangfoldloven § 12 står det at skader på naturmangfoldet skal unngås ved bruk av driftsmetoder, teknikk og lokalisering som ut fra en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultatene. NVE vil derfor sette vilkår om at Linja utarbeider en detaljplan hvor de beskriver hvordan virkningene for naturtypen *Saurdalen* (N 5A) skal minimeres og hvordan de skal redusere skade for sensitiv fugl. Ved delstrekning 4 er det to alternativer for ledningsføring hvor alternativ 2.1 vil ha ubetydelige virkninger mens alternativ 2 vil ha store negative virkninger for naturmangfold. NVE har vurdert de visuelle virkningene av de to alternativene i kapittel 3.3.2.2 og mener det ikke er vesentlige forskjeller i ulemper for det temaet. NVE mener derfor at alternativ 2.1 er bedre enn alternativ 2 også når ser på alle temaer samlet. NVE vil derfor bestemme at tiltaket skal bygges etter alternativ 2.1, ikke alternativ 2, for å unngå skade på naturtypen *Ullberget-Slettemyrene* (N 4A).

NVE mener at virkningene av tiltaket ikke er i strid med forvaltningsmålene for naturtyper og arter i naturmangfoldloven § 4 og 5. Påvirkningen på genetiske bestander, arter eller økosystemer er ikke så store at de påvirker lokale, regionale eller nasjonale forekomster. Forutsatt trasévalget, god detaljplanlegging og gjennomføring av de avbøtende tiltakene som er nevnt over, mener NVE at påvirkningen på naturmangfold i denne saken blir begrenset.

3.3.2.6 Naturfare

Linja har engasjert Sunnfjord Geo Center (SGC) til å vurdere naturfare i området hvor den nye kraftledningen skal bygges. SGC har vurdert flomfare, skredfare i bratt terreng og fare for kvikkleire- og områdeskred for den nye kraftledningstraseen mellom Tomasgard og Bø transformatorstasjoner. De vurderer at det ikke vil være fare for flom eller erosjon i traseen. Den nye endemasta på kraftledningen sør for Bø transformatorstasjon skal plasseres i et område under marin grense hvor det er påvist kvikkleire. SGC har derfor anbefalt å flytte masta nordover, og Linja har også søkt om dette.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Skredfarevurderingen konkluderer med at nominell årlig sannsynlighet for steinsprang, sørpeskred og jord- og flomskred for hvert mastepunkt vil være lavere enn 1/150.

Mastepunktene M51 til M55 har en nominell årlig sannsynlighet høyere enn 1/150, med snøskred som dimensjonerende skredtype. Det konkluderes i rapporten med at mastene her tåler trykket fra snøskred, og at det derfor ikke er behov for sikringstiltak.

NVE viser til at det er Linja som selv bestemmer hvilket sikringsnivå den planlagte kraftledningen bør tilfredsstillende når det gjelder flom- og skredfare. NVE minner om at tiltakshaver er ansvarlig for å sørge for effektiv sikring og beredskap og at bygging av anlegget planlegges og gjennomføres med tilstrekkelig sikkerhet for naturfare, jf. §§ 3-5 og 3-7 i energilovforskriften. Videre plikter tiltakshaver å sørge for tiltak for å forebygge og begrense virkningen av ekstraordinære situasjoner. Dette følger av energiloven § 9-2 jf. § 9-1. NVE har utover dette ingen merknader til naturfarekartleggingene.

3.3.2.7 Klimagassutslipp

Bygging av nettanlegg gir klimagassutslipp i hovedsak som følge av arealbruksendringer, materialbruk og transport i byggefase. NVE krever derfor utredning av klimagassutslipp fra arealbruksendringer der tiltaket kan føre til en økning i klimagassutslipp på mer enn 2000 tonn CO₂-ekvivalenter, tilsvarende volumet som utløser krav om konsekvensutredning jf. KU-veileder for klima og miljø (M-1941).

Linja har engasjert Multiconsult til å beregne utslipp for tiltaket. Både dagens trasé mellom Tomasgard og Bø og den nye omsøkte traseen, går i områder med skog med høy bonitet. Den største delen av klimagassutslippene fra arealbruksendringer er knyttet til beslaglegging og etablering av ryddebelte i barskog.

NVE vurderer at de tiltakene Linja søker om, med ny transformatorstasjon og ny kraftledning, isolert sett vil føre til økte klimagassutslipp som følge av arealbeslag, materialbruk og anleggsarbeid. Likevel er utbygging av strømmettet en forutsetning for å nå Norges målsetning om å bli et lavutslippssamfunn med elektrifisering av industri, transport m.m. Den nye transformatorstasjonen og økt spenningsnivå på kraftnettet i Nordfjord, vil legge til rette for økt elektrifisering og dermed også reduserte klimagassutslipp.

NVE krever at det ikke skal plasseres master i myr. Dersom det ikke er praktisk mulig å unngå å plassere enkeltmaster i naturtypen myr, skal dette begrunnes i detaljplanen.

3.3.3 Virkninger av nye Bø transformatorstasjon

3.3.3.1 Visuelle virkninger av nye Bø transformatorstasjon

NVE viser til at nye Bø transformatorstasjon skal bygges som to ulike bygg på hver sin side av eksisterende stasjonsbygg, og er illustrert på figur 1 på side 8 i dette dokumentet. Bø transformatorstasjon ligger i et område med spredt bebyggelse rett utenfor sentrum av Stryn. Eksisterende bygg skal rives når de nye er bygget og satt i drift.

Rasmus Endre Bø er grunneier i Stryn, og hans eiendom er berørt av både kraftledningen og den nye transformatorstasjonen. Han ønsker at den nye stasjonen blir bygget med en fasade som passer inn med omkringliggende bygninger.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVE viser til at Linja planlegger at de nye byggene skal ha tilnærmet samme materialbruk som det nye boligfeltet sørøst for transformatorstasjonen, og NVE vurderer at transformatorstasjonen dermed kan oppfattes som en forlengelse av boligfeltet. NVE vurderer at nye Bø transformatorstasjon vil gi noen visuelle virkninger sammenlignet med dagens situasjon fordi det kommer ytterligere ett bygg på tomta, men vår vurdering er at de visuelle virkningene av den nye transformatorstasjonen er akseptable.

3.3.3.2 Naturmangfold

Naturmangfoldloven § 7 krever at NVE legger til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 når vi vurderer om det kan gis tillatelse til tiltaket. Den nye transformatorstasjonen skal i stor grad bygges inne på Linjas eksisterende tomt, og NVE vurderer at transformatorstasjonen ikke vil gi vesentlige virkninger for naturmangfold.

3.3.3.3 Støy

Det er ingen spesifikke grenseverdier for støy fra nettanlegg, men der det er sannsynlig at nye stasjoner kan gi økt støy for støyfølsom bebyggelse i driftsfase, krever NVE at tiltakshaver utarbeider støysonekart. Linja har engasjert Multiconsult til å foreta en støyfaglig utredning for nye Bø transformatorstasjon. Multiconsult anbefaler i sin utredning av Bø transformatorstasjon av 4. februar 2026 at transformatorstasjonen bør oppnå krav i henhold til NS 8175 klasse C.³ Uten avbøtende tiltak, viser Multiconsults beregninger at det forventes overskridelser av disse grenseverdiene.

Multiconsult skriver at det viktigste grepet for å oppnå tilfredsstillende lydforhold er å velge så støysvakt utstyr som mulig, benytte lydabsorberende materiale inni transformatorcellene og vurdere plassering av lufteåpninger i motsatt retning av støyfølsom bebyggelse.

I e-post fra Linja til NVE av 24. april 2026 skriver Linja at fordi anleggene enda ikke er detaljprosjekttert, kan de ikke si noe om kostnadsnivået på de avbøtende tiltakene som Multiconsult nevner i sin rapport. Linja anslår at kostnadene for støysvakt utstyr er moderat.

NVEs praksis er at nye stasjoner ikke bør medføre at støyfølsom bebyggelse eller stille områder blir utsatt for støynivåer som overskrider grenseverdiene for industri med helkontinuerlig drift og impulslyd som angitt i [tabell 2 i kapittel 2 i T-1442](#). NVE mener at Linja bør begrense støyen fra den nye transformatorstasjonen i driftsfasen, og at de bør gjennomføre rimelige avbøtende tiltak for å redusere støyen. Planlagte støyreducerende tiltak skal beskrives i detaljplanen, og støyberegning som dokumenterer ivaretagelse av støygrense skal vedlegges.

3.3.3.4 Andre virkninger for private og allmenne interesser

De nye byggene i Bø transformatorstasjon skal bygges inne på Linjas eksisterende eiendom. Linja må erverve ca. 80 m² langs bekken Kvernhusgrova på sørvestsiden av stasjonen for å etablere nye transformatorceller og for å etablere en flomvoll.

³ NS 8175 er en norsk standard for akseptable støynivåer og lydforhold, og beskriver blant annet anbefalte grenseverdier for støy fra tekniske installasjoner.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVE mener at den nye arealbruken har akseptable virkninger, og at det er nødvendig for å etablere den nye transformatorstasjonen. NVE viser til at tiltaket ikke kommer i konflikt med andre kjente planer eller automatisk fredete kulturminner.

3.3.3.5 Oppsummering av virkninger av nye Bø transformatorstasjon

NVE vurderer at den nye transformatorstasjon på Bø vil kunne oppleves mer synlig enn eksisterende transformatorstasjon fordi det kommer ytterligere ett bygg på tomte. Samtidig planlegger Linja at stasjonsbygningen skal kles med tilnærmet samme materialer som det nye boligfeltet sørøst for stasjonstomta. NVE vurderer at transformatorstasjonen dermed kan oppfattes som en forlengelse av boligfeltet. Videre vurderer NVE at med de avbøtende vilkårene som er diskutert ovenfor, vil den nye transformatorstasjonen gi få og akseptable virkninger i driftsfasen.

3.3.4 Virkninger av spenningsoppgradering av eksisterende transformatorstasjoner

Som omtalt i kapittel 1.4, søker Linja om å klargjøre fire eksisterende transformatorstasjoner for drift på spenningsnivået 132 kV. Linja søker om å gjøre oppgraderinger i Tomasgard transformatorstasjon i Volda kommune, Drageset transformatorstasjon i Stryn kommune og Reed og Sandane transformatorstasjoner i Gloppen kommune.

NVE viser til at Linja skal oppgradere noen komponenter i fire eksisterende, luftisolerte transformatorstasjoner. At en transformatorstasjon er luftisolert betyr at de elektriske komponentene er synlige. Alle tiltakene skjer innenfor eksisterende gjerder på Linjas eiendom. Tiltakene innebærer utskifting av noen komponenter tilknyttet eksisterende elektriske anlegg, med unntak av i Tomasgard transformatorstasjon hvor Linja skal bygge en ny transformatorcelle.

NVE vurderer at tiltakene vil gi få virkninger i driftsfasen, men at det vil kunne være noen virkninger for allmennheten i anleggsfasen, som støy og anleggstrafikk. NVE vurderer likevel at dette er akseptable virkninger.

3.3.5 Virkninger av innføring av 132 kV Bø–Drageset inn i Bø transformator – alternativ 4 og alternativ 5

Linja søker om to ulike løsninger for innføring av kraftledningen fra Drageset transformatorstasjon til Bø transformatorstasjon, som beskrevet og vist på kart 7. Linja søker om konsesjon til enten en om lag 300 meter lang jordkabeltrasé (alternativ 4) eller en ny om lag 200 meter lang luftledningstrasé (alternativ 5).

3.3.5.1 Arealbruk

Rettighetsbeltet for en 132 kV kraftledning er 30 meter. Rettighetsbeltet for 132 kV jordkabel er 3 meter til hver side av kabelgrøften, totalt 6 meter. Innenfor rettighetsbeltet kan det i utgangspunktet ikke settes opp bygninger eller installasjoner. Det kan i utgangspunktet heller ikke stå store trær i byggeforbudsbeltet, men lavere vegetasjon kan stå.

NVE vurderer at av hensyn til arealbruk, kommer alternativ 4 best ut av de to alternativene fordi det båndlegger mindre areal.

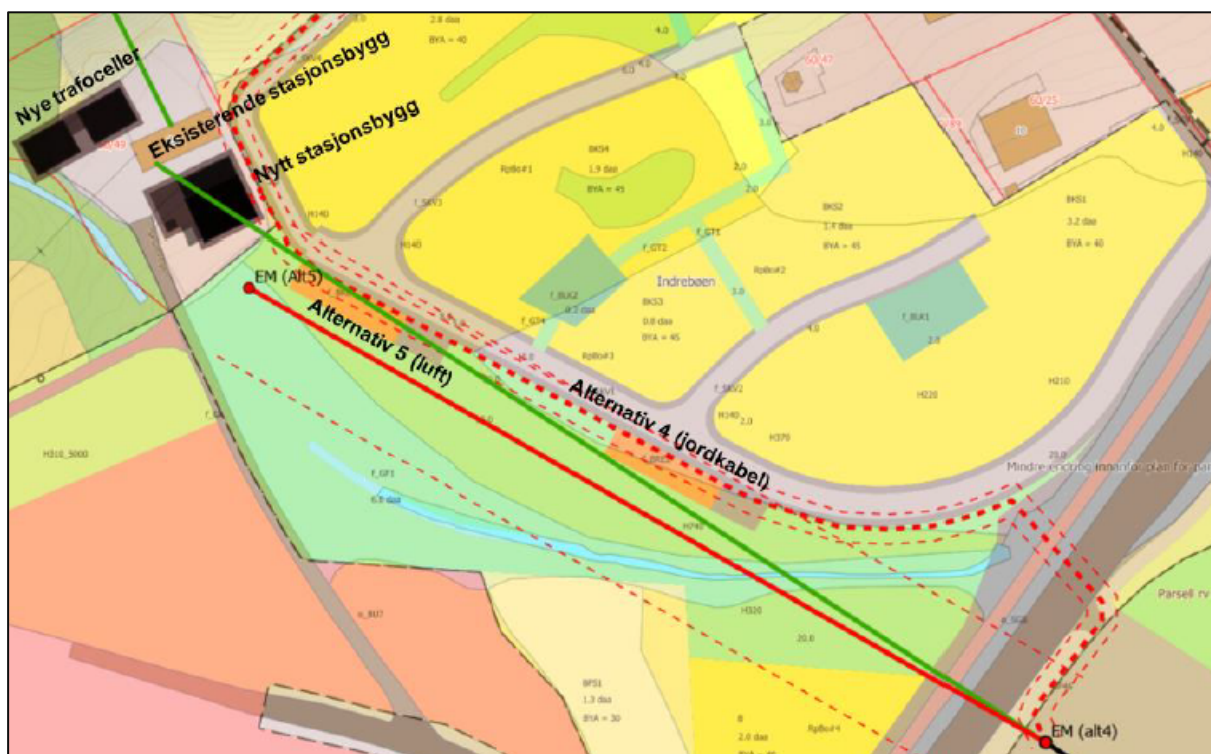

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

3.3.5.2 Visuelle virkninger

Jordkabelen (alternativ 4) innebærer ingen visuelle virkninger i driftsfase, bortsett fra at en mast på dagens ledning blir bygget om til en endemast, merket som EM (alt 4) på kart 7. Endemaster er noe kraftigere enn vanlige master, og er illustrert på figur 5 i kapittel 1.4 i dette dokumentet. Luftledningen (alternativ 5) vil gå ca. 30 meter fra de nærmeste husene i det nye boligfeltet sørøst for Bø transformatorstasjon, og blir godt synlig herfra. Alternativ 5 innebærer også at det bygges en ny kabelendemast merket som EM (Alt 5) på kart 7.

Kart 7: Kartet viser de nye traséløsningene for innføring av ledningen Bø-Drageset inn i nye Bø transformatorstasjon. Rød heltrukket strek viser ny luftledningstrasé (alternativ 5) og rød stiplest strek viser jordkabeltrasé (alternativ 4). Røde prikker viser de to endemastalternativene, og er markert med EM for endemast og navn på de ulike alternativene. Kilde: Linjas søknad av 21. mai 2025.

3.3.5.2.1 Høringsinnspill og Linjas kommentarer til disse

Norhus Ørsta AS er utbygger av et boligprosjekt sørøst for Bø transformatorstasjon. I forbindelse med utbyggingen av boligfeltet, la de trekkerør i en gangvei, i håp om at Linja skulle få konsesjon til å jordkabel inn til nye Bø transformatorstasjon. Norhus Ørsta AS opplyser om at de har finansiert trekkerørene, og at de var i dialog med Linja om dette. Norhus Ørsta AS er positive til kabel og begrunner dette med at kabel gir færre visuelle virkninger. De trekker også frem andre fordeler med jordkabel, som at jordkabel er mindre utsatt for vær, vind, trefall og at det er mindre behov for vedlikehold sammenlignet med en luftledning.

Stryn kommune skriver at de har vanskelig for å se at det finnes gode argumenter for å velge noe annet enn jordkabel på denne strekningen. De ønsker at endemasta trekkes så lang mot Stryneelva som mulig.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Linja bekrefter at Norhus Ørsta AS har finansiert trekkerør vil bidra til å senke total kostnaden av kabling. De viser videre til Stortingets kabelpolicy for kabling i regionalnettet, som NVE er pålagt å følge. Den sier at som hovedregel skal det benyttes luftledning på spenningsnivå høyere enn 22 kV, men at kabel (jord- og sjø) kan velges på begrensede delstrekninger dersom det gir en bedre totalløsning. Det er også aktuelt med kabel dersom merkostnaden finansieres av nyttehaver.

Linja skriver videre at de mener kabel er en god løsning på denne strekningen, fordi de uansett er nødt til å kable denne strekningen midlertidig i forbindelse med anleggsarbeidet. De viser til at luftledningsalternativ 5 vil gå tett på boligene, men understreker at det likevel vil være i henhold til gjeldende regelverk.

3.3.5.2.2 NVEs vurdering av visuelle virkninger

NVE mener at av hensyn til visuelle virkninger kommer jordkabelalternativet (alternativ 4) best ut av de to alternativene.

3.3.5.3 Naturmangfold

Sør for Bø stasjon er det en anadrom sidebekk til Stryneelva (N 1B). Sidebekken har svært stor verdi og vil bli påvirket dersom NVE gir konsesjon til alternativ 4 med kabel i grøft. Naturtypen blir ikke påvirket dersom NVE gir konsesjon til alternativ 5 med luftledning. I søknaden er det beskrevet at Nordhus Ørsta allerede har bygget vei med trekkerør for jordkabel i området. I

konsekvensutredningen er det vurdert at dette vil gjøre at kantvegetasjon ikke vil kunne reetableres og at dette vil gi permanent negativ virkning for vassdraget. NVE forutsetter at Stryn kommune har vurdert virkninger for naturmangfold og for det anadrome vassdraget i sin behandling av den nye veien med trekkerør og at kommunen har vurdert eventuelle avbøtende tiltak i sin tillatelse. Slik som tilstanden er nå, med etablert vei og trekkerør vil det ikke være nye virkninger for naturtypen dersom trekkerørene benyttes av Linja eller ikke.

3.3.5.4 Samlet vurdering

NVEs samla vurdering av virkninger for miljø og samfunn, er at jordkabelalternativet (alternativ 4) har færre virkninger for private og allmenne interesser enn luftledningsalternativet (alternativ 5). NVE bemerker investeringskostnadene for de to alternative er tilnærmet like fordi luftledningsalternativet vil kreve en midlertidig kabelløsning i anleggsperioden. Totalt blir jordkabelalternativet noe dyrere enn luftledningsalternativet. Vår vurdering er at på den begrensede delstrekningen, vil alternativ 4 gi en bedre totalløsning, og at omsøkt kabelløsning kan aksepteres innenfor rammen av NVEs retningslinjer for bruk av jordkabel i regionalnettet.

3.3.6 Naturfare og virkninger for vassdrag

3.3.6.1 Bø transformatorstasjon

Linja har engasjert Sunnfjord Geo Center (SGC) som har vurdert flomfare, skredfare i bratt terreng og fare for kvikkleire- og områdeskred for nye Bø transformatorstasjon. De vurderer at transformatorstasjonen er utenfor løsnings- og utløpsområde for kvikkleireskred. SGC har også vurdert at sannsynligheten for andre skred er så liten at det oppfyller kravene som gjelder for denne typen transformatorstasjoner.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

SGC vurderer at det er behov for sikring mot erosjon fra bekkeløpet, Kvernhusgrova, som ligger sørvest for stasjonstomta. Linja planlegger derfor å bygge en flomvoll og erosjonssikre elva. Flomvollen blir permanent og medfører inngrep i bekken med plastring i kantsonen. I konsekvensutredningen konkluderer de med at tiltaket ikke vil føre til varige endringer, som kan påvirke vannmiljøet i Kvernhusgrova negativt. SGC foreslår at etablering av flomvoll og erosjonssikring skal skje utenfor gyteperiode for fisk, at Linja skal unngå unødvendig inngrep i kantvegetasjonen og unngå støping i vann. Videre er det foreslått å benytte NVE sin [veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags og energianlegg](#).

3.3.6.1.1 Høringsinnspill og Linjas kommentarer til disse

Statsforvaltaren i Vestland skriver i sitt høringsinnspill at flomsikringstiltak som vil føre til inngrep i elva og kantvegetasjonsbeltet, skal avklares med dem, jf. forskrift om fysiske tiltak i vassdrag⁴ og vassressurslova § 11⁵. Statsforvaltaren i Vestland skriver i innspill til tilleggssøknaden at det ikke er omtalt hvordan flomvollen ved Bø transformatorstasjon vil påvirke naturmiljøet i og ved elva.

Linjas svar til høringsinnspillene er at de kommer til å bygge anlegget i tråd med vilkår gitt i anleggskonsesjonen.

3.3.6.2 Tomasgard transformatorstasjon

Norconsult har gjort vurderingene knyttet til elva Horndøla, som er del av Hornindalvassdraget og som ligger sør for Tomasgard transformatorstasjon. De har benyttet NVEs veileder for sikkerhet mot flom. Konklusjonen er at Tomasgard transformatorstasjon er flomutsatt, og Norconsult anbefaler derfor at det bygges tre flomvoller for å sikre stasjonen mot flom. I Linjas tilleggssøknad av 25. mars 2026 opplyser de at flomvoll 2 allerede er bygget av en annen aktør. Plassering av flomvollene er vist på figur 8.

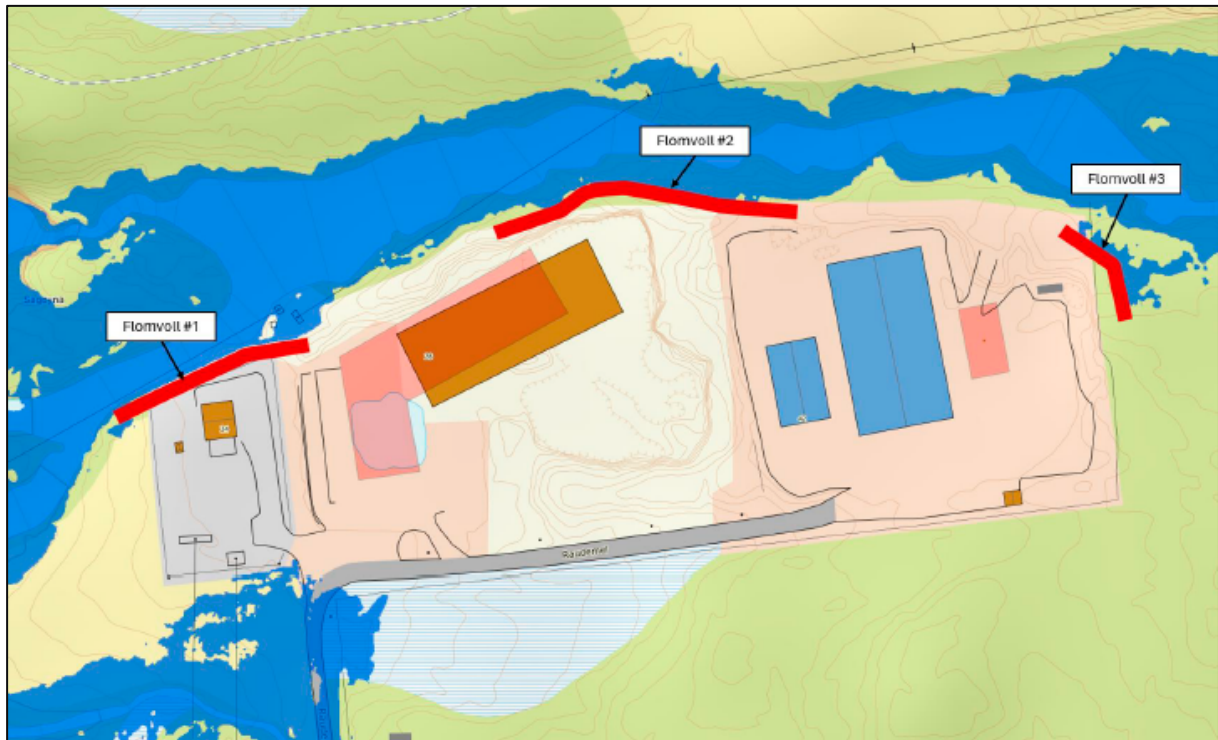
⁴ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-11-15-1468>

⁵ <https://lovdata.no/lov/2000-11-24-82/§11>

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Figur 8: Figuren viser potensiell flomutbredelse i Horndøla og bekken sør for transformatorstasjonen markert med blått. Røde figurer viser anbefalt plassering av flomvoller. Kilde: Norconsult sin rapport for flomvurdering av Tomasgard transformatorstasjon av 1. oktober 2024.

3.3.6.2.1 Høringsinnspill og Linjas kommentarer til disse

Lindis Tomasgard Torheim og Jon Åge Torheim skriver at flomvollene bør bygges inne på Linjas egen eiendom, og at tilgangen til elva blir som i dag. Statsforvaltaren i Møre og Romsdal har kommentert at Linja unngår arbeid innenfor gyteperioden for fisk i fiskeførende vassdrag.

Volda kommune mener at flomvollen ligger utenfor areal som er avsatt til flomvoller i kommunens arealplan, og at Linja derfor må søke kommunen om dispensasjon. Videre opplyser de om at Hornindalsvassdraget er et lakseførende vassdrag. Området av elva ved Tomasgard transformatorstasjon er ikke en anadrom strekning, men kommunen påpeker at tiltak i elva kan ha påvirkning på fisken. Kommunen mener derfor at arbeid i elva bør gjøres utenom gyteperiode.

Linjas svar til høringsinnspillet var at de håpet at flomvollene kunne bli bygget inne på deres eiendom, men at detaljprosjekteringen vil avdekke om det er behov for ekstra areal.

3.3.6.3 NVEs vurdering av naturfare og virkninger for vassdrag for Bø og Tomasgard transformatorstasjoner

NVE vurderer at flomvollen ved Bø transformatorstasjon med foreslåtte avbøtende tiltak, vil gi få negative virkninger for berørte vassdrag. NVE viser til at vannressursloven har flere alminnelige regler om vassdrag. Disse er gitt i vannressursloven kapittel 2, og gjelder for alle tiltak i vassdrag. NVE viser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5 som pålegger at vassdragstiltak og tiltak som berører vassdrag skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

allmenne og private interesser. I tillegg skal tiltaket avklares med Statsforvalteren, jf. vassressurslova § 11.

Vi gjør oppmerksom på at dersom planene endres eller det viser seg at allmenne interesser tilknyttet vassdraget kan bli berørt av tiltaket, kan dette utløse konsesjonsplikt etter vannressursloven, jf. § 8. Planene må i så tilfelle sendes NVE for vurdering. Ved utførte tiltak som er konsesjonspliktige etter vannressursloven vil NVE med hjemmel i vannressursloven § 59 vurdere pålegg om retting. Iverksetting av konsesjonspliktige tiltak uten nødvendig tillatelse er straffbart etter vannressursloven § 63. Vannressurslovens bestemmelser ivaretar de allmenne interessene i vassdraget og tiltakshaver er selv ansvarlig for eventuelle skader og ulemper for de private interessene i vassdraget som følger av tiltaket.

NVE viser til at Linjas tilleggssøknad av 30. mars 2025, og at detaljprosjekteringen har vist at Linja søker om å erverve nytt areal for å bygge flomvollene ved Tomasgard transformatorstasjon. NVE bemerker at rapportene viser at det er behov for å etablere flomvoller for å sikre de elektriske anleggene mot eventuell flom. NVE viser til Volda kommunes innspill om at Linja må søke om dispensasjon fra kommunens reguleringsplan. NVE bemerker at flomvollene er å regne som nødvendig hjelpeanlegg for energianlegg, og at disse derfor behandles etter energiloven, og er unntatt behandling av plan- og bygningsloven.

NVE mener at flomvollene ved Bø og Tomasgard transformatorstasjoner er nødvendig tiltak for å sikre strømforsyningen i området, men bemerker at hvordan flomvollene skal bygges for å redusere negative virkninger i anleggsfasen, må beskrives i detaljplanen. Dersom arbeidet medfører inngrep i kantvegetasjonen, må dette avklares med Statsforvalteren, jf. vassressurslova § 11. NVE krever også at Linja skal beskrive i detaljplanen hvordan etablering av flomvoller ikke skal skade anadrome fiskearter.

3.3.7 Forurensing fra de omsøkte tiltakene

NVE krever at det skal gjøres vurderinger av om tiltaket kan gi utslipp og forurensing av luft, vann og grunn. Linja har engasjert Multiconsult til å utrede potensialet for forurensing fra tiltaket med varige virkninger. Konsekvensutredningen konkluderer med at det er liten sannsynlighet for at tiltaket fører til varig forurensing av vannmiljø, og at det er positivt at gamle kreosotmaster skal fjernes. I anleggsfasen vil det være noe sannsynlighet for avrenning og spredning av drivstoff og olje. Linja planlegger å etablere en flomvoll ved Bø transformatorstasjon, som krever inngrep i en bekk. Utredningen konkluderer med at konsekvensen av dette arbeidet vil være noe miljøskade for bekken Kvernhusgrova.

NVE krever at Linja må beskrive planlagt gjennomføring av arbeidet i en detaljplan og skaffe eventuelle nødvendige tillatelser etter annet lovverk. Aktuelle tiltak for å unngå forurensing innenfor og utenfor tiltaksområdet skal beskrives i detaljplanen.

3.3.8 Anleggsveier og anleggsområder for de omsøkte tiltakene

Stryn kommune opplyser om flere planlagte tiltak, blant annet viser de til at kommunen selv planlegger en avskjæringsgrøft for overvann, som ligger i nærheten mellom Linjas prosjekterte mastepunkt 2 til mastepunkt 9. De ønsker derfor et samarbeid med Linja om en eventuell anleggsvei. Linja opplyser at de planlegger å benytte allerede eksisterende veier og midlertidige veier i forbindelse med anleggsarbeidet, men at de likevel ønsker dialog med kommunen om mulig avtale

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

knyttet til bruk av anleggsvei. NVE har også fått innspill fra grunneiere om å benytte eksisterende veier, og dersom det er nødvendig å kjøre i terrenget bør det gjøres på frossen mark. En høringspart mener at kjøring på frost/snø også vil skade terrenget, og ber om at Linja kjører på veier istedenfor å kjøre i terreng. Statsforvaltaren i Møre og Romsdal ber om at Linja unngår barmarkskjøring på myr.

NVE viser til at Linja kun har omtalt anleggsveier og anleggsområder på en generell måte i søknaden og ikke skrevet noe om hvilke veier de planlegger å bruke. Videre skriver de at de skal utarbeide en detaljplan som beskriver anleggsarbeidene nærmere. NVE viser til at Linja skriver at bruk og eventuell oppgradering av private veier skal avklares direkte med veieier. NVE ber om at bruk av veier også beskrives i detaljplanen, og NVE forutsetter at Linja skaffer seg nødvendige tillatelser fra berørte veieiere for anleggsarbeidet. I detaljplanen skal Linja også beskrive hvordan de skal tilbakeføre områder som er berørt av anleggsarbeidet, som midlertidige anleggsveier, riggplasser osv. Vi viser videre til kapittel 4.2.6 i dette dokumentet hvor vi beskriver hvordan detaljplanen skal utformes, og at innholdet i detaljplanen drøftes med berørte kommuner.

3.3.9 Riving av eksisterende anlegg

Linja søker om å rive eksisterende Bø transformatorstasjon, den gamle 66 kV-kraftledningen mellom Geitskaret, Markane og Bø transformatorstasjon og 66 kV-kraftledningen mellom Sandane og Øksenelvane transformatorstasjoner. Anleggene skal rives når den nye transformatorstasjonen på Bø og den nye 132 kV kraftledningen mellom Tomasgard og Bø transformatorstasjoner er ferdigbygget og satt i drift.

Gloppen kommune er positive til rivingen av 66 kV Sandane–Øksenelvane, og ønsker å få detaljplanen for rivingen på høring. Naboer til ledningen er svært positive til at ledningen skal rives, og ber om at den rives så fort som mulig.

NVE informerer om at kraftledningen ikke kan rives før den nye kraftledningen mellom Bø og Tomasgard transformatorstasjoner er ferdigbygd og satt i drift.

NVE vil kreve at Linja skal lage en plan for rivingen av Bø transformatorstasjon og rivingen av de gamle 66 kV-kraftledningene. Planen skal inngå som en del av detaljplanen for byggingen av den nye transformatorstasjonen og den nye ledningen. I planen må Linja beskrive hvordan de planlegger å rive og fjerne anleggene, og hvordan mastepunkter og friggitt areal skal tilbakeføres og istandsettes. Dersom det er aktuelt med mellomlagring av mastene i rivefasen, så skal avrenning fra kreosotimpregneret materiale ikke forekomme.

4 NVEs konklusjon og vedtak etter energiloven

4.1 Oppsummering av virkninger av anleggene

NVE har vurdert at det er behov for å bygge ny 132 kV kraftledning mellom Tomasgard og Bø og en ny transformatorstasjon ved Bø. Behovet er først og fremst grunnet at dagens ledning nærmer seg slutten av sin tekniske levetid, samtidig som regionalnettet i området oppgraderes til 132 kV for økt fleksibilitet og framtidens forbruksøkninger.

Den nye transformatorstasjon på Bø vil kunne oppleves mer synlig enn eksisterende transformatorstasjon fordi det kommer ytterligere ett bygg på tomte. Likevel vurderer NVE at

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

transformatorstasjonen kan oppfattes som en forlengelse av boligfeltet sørøst for stasjonen, fordi stasjonsbygningen skal kles med tilnærmet samme materialer som boligfeltet.

Den nye kraftledning vil bygges med høyere master enn dagens, samt få et bredere ryddebelte. Ledningen vil derfor kunne oppleves som mer synlig. Temaene visuelle virkninger, herunder opplevelse av friluftsliv og synlighet for bolig- og fritidsbebyggelse er derfor tillagt stor vekt. I tillegg har NVE vektlagt tiltakets påvirkning på naturmangfold. Det er disse to temaene som skiller de to omsøkte traséalternativene 2 og 2.1. NVE har vurdert at av hensyn til visuelle virkninger kommer alternativ 2 noe bedre ut enn alternativ 2.1. Av hensyn til naturmangfold derimot, kommer alternativ 2.1 betydelig bedre ut enn alternativ 2. Kostnadmessig er det liten forskjell på de to alternativene. NVE vurderer at samlet sett kommer alternativ 2.1 best ut av de to.

Sør for Bø transformatorstasjon har Linja søkt om både en løsning med jordkabel og en løsning med luftledning. Jordkabeløsningen vil båndlegge et mindre areal, i tillegg til at den ikke blir synlig. Løsningen innebærer også at kabelendemasta blir plassert lenger vekk fra bebyggelse. Linjas kostnadsanslag viser at jordkabeløsningen blir om lag 600 000 kroner dyrere enn luftledningsalternativet. NVE viser til Stortingets retningslinjer for bruk av kabel, som åpner for bruk av kabel dersom det gir en bedre totalløsning, som for eksempel på begrensede strekninger ved inn- og utføring av transformatorstasjoner i bebygget område. NVE vurderer at traséalternativ 4 totalt sett er den beste løsningen her, og at dette er i tråd med Stortingets retningslinjer for bruk av kabel.

4.2 Anleggets utforming og avbøtende tiltak

For å redusere virkningene av prosjektet har NVE pekt på en rekke avbøtende tiltak i våre vurderinger i kapittel 3. Nedenfor følger en oppsummering av de avbøtende tiltakene NVE mener Linja bør gjennomføre for å redusere virkningene av den nye 132 kV kraftledningen mellom Tomasgard og Bø transformatorstasjon, nye Bø transformatorstasjon og riving av eksisterende anlegg.

4.2.1 Ivaretagelse av naturtypen *Saurdalen*

Linja skal begrense skogrydding gjennom en gammel fattig sumpskog, *Saurdalen*, markert N 5A i vedlegg 3 i konsesjonen. Området skal ikke brukes til rigg- eller lagringsplass.

4.2.2 Restriksjoner på anleggsarbeid for Tomasgård transformatorstasjon i anleggs- og driftsfasen

Særlig støyende anleggsarbeid skal ikke forekomme innenfor en avstand av 500 meter fra aktive reirplasser for sensitiv art i perioden fra 1. mars til 31. juli. Dersom konsesjonær mener det er nødvendig å utføre arbeider i restriksjonssonen i hekketiden, må konsesjonær begrunne dette i en detaljplan og, i samråd med relevant fagkyndig kompetanse, beskrive og begrunne andre avbøtende tiltak som skal gjennomføres for å hensynta hekkende fugl.

4.2.3 Begrenset skogrydding

Negative estetiske virkninger av en kraftledning kan reduseres ved avbøtende tiltak, som skånsom skogrydding, som gjør ryddebeltet mindre framtrødende. NVE har erfaring med at slike tiltak kan dempe fjernvirkningen av en kraftledning betydelig. Gjennomførte kamufleringstiltak som følge av pålegg fra NVE er evaluert i rapporten *Kamuflasjetiltak på kraftledninger* (NVE-rapport nr. 4-2008).

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Rapporten er tilgjengelig på www.nve.no og gir også råd om tiltak på kraftledninger for å redusere det visuelle inntrykket i landskapet.

Hovedhensikten med kamuflerende tiltak er å redusere den visuelle fjernvirkningen. Effekten av kamuflerende tiltak er klart best der kraftledningen har bakgrunnsdekning mot mørkt terreng, for eksempel skog. NVE mener derfor at slike tiltak bør begrenses til områder med god bakgrunnsdekning og der en kraftledning vil være visuelt dominerende i landskapet for beboere eller brukere av områdene. I Ot.prp. nr.62 (2008-2009), strategi for å ta økt hensyn til miljø, estetikk og lokalsamfunn i kraftledningssaker, fremheves betydningen av bruk av kamuflerende tiltak på kraftledninger, men at dette må avveies mot hensynet til å unngå fuglekollisjoner og behovet for tilstrekkelig skogrydding av sikkerhetsmessige årsaker.

4.2.4 Avbøtende tiltak for å redusere støy for Bø transformatorstasjon

NVE krever at støynivået ved bygninger med støyfølsom bruk skal ikke overstige L_{den} 50 dB, jf. *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442) og beregningsmetoder i Miljødirektoratets veileder M-2061. NVE gjør oppmerksom på at vi kan gjøre unntak fra dette kravet i forbindelse med godkjenning av detaljplanen. NVE krever at planlagte støyreduserende tiltak for Bø transformatorstasjon skal beskrives, og støyberegning som dokumenterer ivaretagelse av støygrense skal vedlegges.

4.2.5 Avbøtende tiltak ved etablering av flomvoller ved Tomasgard og Bø transformatorstasjoner

Linja må beskrive i detaljplanen hvordan arbeidet og etablering av flomvoller og erosjonssikring av elvene Kvernhusgrova og Hondøla, skal gjennomføres uten at det skader anadrone arter. Linja skal også unngå støping i vann og unngå unødvendig inngrep i kantvegetasjonen. Dersom arbeidet medfører inngrep i kantvegetasjonen, må dette avklares med Statsforvalteren, jf. vassressurslova § 11. NVE krever også at Linja benytter NVEs [veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags og energianlegg](#).

4.2.6 Detaljplan

Linja skriver i søknaden at de vil utarbeide en detaljplan som blant annet beskriver behovet for transport under bygging av kraftledningen, riggområder for mastemontering og lagring av utstyr, parkering av transportmidler og eventuelle landingsplasser for helikopter osv. Linja skriver også at endelig plassering av rigg- og trommeplasser vil avklares nærmere med grunneiere, og beskrives og skisseres i detaljplanen i etterkant av konsesjonsvedtaket.

NVE bemerker at transport knyttet til bygging, drift og vedlikehold av kraftledninger vil kunne ha uheldige miljøvirkninger. I forbindelse med fundamentering, mastemontering og linemontering skriver Linja at materiell og utstyr bli fraktet til riggområdene med lastebil, betongbil og helikopter. Videre transport til traseen vil foregå med ulike terrenggående kjøretøy og snøscooter på vinteren.

NVE forutsetter at terrenginngrep begrenses i størst mulig grad under anleggsarbeidet og at opprydding vil bli gjort på en skånsom måte. Terrenget skal tilbakeføres til opprinnelig tilstand så langt det lar seg gjøre. Under drift av anlegget vil inspeksjon hovedsakelig foregå til fots. Det vil også måtte ryddes skog jevnlig for å sikre anleggene mot ytre påkjenninger og unngå driftsforstyrrelser.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Etter NVEs erfaring kan en detaljplan bidra til å redusere eller unngå negative miljøvirkninger ved bygging, drift og vedlikehold av kraftledninger. Denne er forpliktende for entreprenør og byggherre. NVE vil sette vilkår om at Linja utarbeider en slik plan, som det forutsettes at Linja drøfter med berørte kommuner, grunneiere og andre rettighetshavere. En slik plan skal godkjennes av NVE før anleggsstart. NVE har utarbeidet en veileder for utforming og innhold av en slik detaljplan. Det forutsettes at denne følges. I kapittel 3 i dette dokumentet har vi i tillegg nevnt noen temaer som spesifikt skal beskrives og drøftes i detaljplanen. Utover det som står i veilederen skal planen:

- Beskrive tiltak for å begrense skader på en gammel fattig sumpskog, *Saurdalen*, både i anleggsfase og i driftsfase.
- Beskrive tiltak for å begrense kjøreskader i boreal hei og myrområder slik som naturtypen *Olaskova*.
- Beskrive tiltak for å begrense skader på en naturbeitemark, *Indrebøen*, i anleggsfasen.
- Beskrive hvilke tiltak som skal gjennomføres for å ikke forstyrre hekking for sensitiv art ved Tomasgård transformatorstasjon.
- Beskrive hvordan Linja skal informere og merke alternative turstier og skiløyper i forbindelse med anleggsarbeidet.
- Begrunne dersom det ikke er mulig å unngå å plassere enkeltmaster i myr.
- Beskrive planlagte støyreducerende tiltak, og støyberegning som dokumenterer ivaretagelse av støygrense skal vedlegges.
- Beskrive hvordan flomvollene ved Tomasgard og Bø transformatorstasjoner skal bygges for å redusere negative virkninger i anleggsfasen, og hvordan flomvollene skal etableres uten at det skader anadrome fiskearter.
- Beskrive hvilke av dagens master som er i for dårlig stand og må skiftes ut. Videre må det beskrives hvordan fargen på de nye mastene skal harmonere med eksisterende master. Linja må også beskrive plan for eventuell utskifting av master videre i ledningens levetid.
- Beskrive nøyaktig plassering av master på ledningen 132 kV Tomasgard-Bø.
- Beskrive hvordan rivingen av 66 kV Sandane-Øksenvane, 66 kV Geitskaret-Markane-Bø og dagens Bø transformatorstasjon skal gjennomføres.
- Beskrive tiltak for å unngå forurensning, deriblant avrenning fra kreosotimpregnerte master under lagring.

4.2.7 Oppsummering av NVEs vurderinger

NVE har vurdert Linjas søknad om å bygge, eie og drive en ny 132 kV kraftledning og nye Bø transformatorstasjon. Vi har i dette notatet redegjort for vurderingsgrunnlaget og positive og negative virkninger av tiltaket. Etter energiloven kan det gis konsesjon til energianlegg som anses som samfunnsmessig rasjonelle, det vil si hvis de positive virkningene anses som større enn de negative.

Noen av tiltakets virkninger kan tallfestes og omtales som prissatte virkninger (investeringskostnader, endringer i taps- og avbruddskostnader, flaskehalskostnader osv.). Men mange av virkningene ved etablering av kraftledninger, er såkalt ikke-prissatte virkninger (forsyningssikkerhet, visuelle virkninger for landskap, kulturmiljø, friluftsliv, bomiljø, naturmangfold osv.). Slike virkninger kan være vanskelig å tallfeste, og de samlede konsekvensene kan dermed heller ikke summeres opp til et positivt eller negativt resultat i kroner og øre. NVEs vurdering av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er derfor en faglig skjønnsvurdering.

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Under er en oppsummering av prissatte og ikke-prissatte virkninger og NVEs vektlegging av disse for den traseen/løsningen NVE mener er best. Oppsummeringen gis i tabell, og baserer seg på NVEs vurderinger gjort i kapittel 3. Hensikten er å vise hvilke hensyn NVE har tillagt mest vekt ved avgjørelse av konsesjonsspørsmålet og eventuelle avbøtende tiltak.

I tabell 2 er NVEs vektlegging delt inn i kategoriene liten, middels og stor for å synliggjøre vår skjønnsmessige vurdering av ikke prissatte konsekvenser.

Tabell 2: Oppsummering av virkninger og avbøtende tiltak.

Oppsummering av virkninger og avbøtende tiltak

Prissatte virkninger		
Investeringskostnader	-542	
Driftskostnader	+	
Endring i tapkostnader	++	
Sum prissatte virkninger	-542	
Ikke-prissatte virkninger		
Tema	NVEs vurdering	Avbøtende tiltak
Forsyningssikkerhet, nytt forbruk, ny produksjon <i>Les mer i kap. 3.2</i>	NVE vurderer at det er behov for ledningen, og er enig i at den omsøkte løsningen er den beste.	
Visuelle virkninger <i>Les mer i kap. 3.4.2.2 og 3.4.3.1</i>	NVE bemerker at den nye ledningen vil få høyere master og et bredere ryddebelte, og at den derfor kan oppleves mer synlig. På strekningen mellom Tomasgard og Geitskaret må noen av dagens tremaster byttes ut med kompositt- og stålmaster. NVE vurderer at nye Bø transformatorstasjon kan oppfattes som en forlengelse av boligfeltet, som følge av passende material- og fargevalg.	NVE mener det er viktig at eventuelle nye master skal harmonere med eksisterende master på strekningen mellom Tomasgard og Geitskaret. Linja skal også tilstrebe begrenset skogrydding der det er mulig.

NVENorges vassdrags-
og energidirektorat

Naturmangfold <i>Les mer i kap. 3.4.2.5</i>	NVE mener at virkningene av tiltaket ikke er i strid med forvaltningsmålene for naturtyper og arter i naturmangfoldloven § 4 og 5	NVE har stilt flere vilkår til anleggsarbeidet, som vi mener vil begrense skaden på naturmangfoldet. Herunder å begrense kjøreskader på naturtyper, unngå forstyrrelse av hekking og begrenset skogrydding.
Arealbruk <i>Les mer i kap. 3.4.5.1</i>	Nye 132 kV Tomasgard-Bø er kortere enn dagens ledning, og båndlegger derfor noe mindre areal. NVE gir tillatelse til jordkabel for innføring av 132 kV Drageset-Bø inn i nye Bø transformatorstasjon, som vil båndlegge mindre areal enn, og ikke være synlig sammenlignet med en luftledning.	
Friluftsliv <i>Les mer i kap. 3.4.2.2.2</i>	Nye 132 kV Tomasgard-Bø går gjennom områder som benyttes til friluftsliv. NVE vurderer at ledningen vil kunne gi virkninger i anleggsfasen.	Linka skal i detaljplanen beskrive hvordan de skal informere og merke alternative turstier og skiløyper i forbindelse med anleggsarbeidet.

4.3 NVEs vedtak

Med vilkårene NVE stiller i konsesjonen mener vi at tiltakets fordeler for samfunnet klart oppveier ulempene for allmenne og private interesser. NVE gir derfor Linja tillatelse til å bygge og drive ny 132 kV ledning mellom Tomasgard transformatorstasjon i Volda kommune og Bø transformatorstasjon i Stryn kommune. NVE gir også tillatelse til å bygge en ny Bø transformatorstasjon med tilhørende hjelpeanlegg og å gjennomføre nødvendige spenningsoppgradering i Tomasgard transformatorstasjon i Volda kommune, Drageset transformatorstasjon i Stryn kommune og Reed og Sandane transformatorstasjoner i Gloppen kommune. NVE gir også tillatelse til å bygge flomvoller ved Bø og Tomasgard transformatorstasjoner for nødvendig sikring av anleggene.

Tillatelsen inkluderer også riving av dagens 66 kV luftledning på strekningen Geitskaret–Markane–Bø, riving av dagens 66 kV luftledning mellom Sandane og Øksenelvane transformatorstasjoner når ovennevnte kraftledning er satt i drift.

I medhold av energiloven gir NVE konsesjon til Linja til å bygge, eie og drive 132 kV kraftledning Tomasgard–Bø og nye Bø transformatorstasjon med nødvendige hjelpeanlegg i Stryn og Volda kommuner i Vestland og Møre og Romsdal. Tillatelsene gis i anleggskonsesjon, NVE-ref. 202314385-59, -60, -61, -62, -63, -64 og -65, hvor anleggene NVE gir konsesjon til er nærmere beskrevet.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

5 NVEs vurdering av søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

Ekspropriasjon innebærer at en grunneier/rettighetshaver må gi fra seg eiendomsrettigheter eller andre rettigheter uten å godta dette frivillig, mot at det i en etterfølgende skjønns sak fastsettes erstatning. Dette vil kunne skje dersom grunneier/rettighetshaver og søker ikke lykkes i å forhandle seg fram til minnelige avtaler. NVE forutsetter at tiltakshaver forsøker å komme frem til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere jf. ekspropriasjonsloven § 12.

5.1 Hjemmel

Linja har i medhold av lov om oreigning av fast eigedom av 23. oktober 1959 (ekspropriasjonsloven) § 2 nr. 19 søkt om tillatelse til å foreta ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge, eie og drive de omsøkte elektriske anleggene, herunder rettigheter for lagring, atkomst og transport. Ekspropriasjonsloven § 2 nr. 19 gir hjemmel til å ekspropriere «*så langt det trengst til eller for (...) varmekraftverk, vindkraftverk, kraftlinjer, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg.*»

Bestemmelsen gir NVE hjemmel til å samtykke til ekspropriasjon av eiendomsrett eller bruksrettigheter for å bygge, eie og drive de omsøkte anleggene. Omtrent 60 grunneiere blir berørt av tiltakene som NVE gir konsesjon til.

5.2 Omfang av ekspropriasjon

Søknaden gjelder ekspropriasjon til nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift/vedlikehold, herunder rettigheter for lagring, atkomst, ferdsel og transport i forbindelse med bygging og drift/vedlikehold av de omsøkte anleggene.

Av søknaden framgår det at det er totalt om lag 60 eiendommer som er omfattet av ekspropriasjonssøknaden som er aktuell for alternativ 2, alternativ 2.1 og alternativ 4.

Linja søker om ekspropriasjon til eiendomsrett for følgende arealer:

- Utvidelse av Bø transformatorstasjon
- Ny flomvoll ved Bø transformatorstasjon
- To flomvoller ved Tomasgard trafostasjon

Linja søker om ekspropriasjon til bruksrett for følgende arealer:

- Kraftledningsgaten

Her vil nødvendig areal for fremføring av ledning bli klausulert. Klausuleringsbeltet utgjør normalt en ca. 30 meter bred trasé for 132 kV luftledninger. For 132 kV jordkabeltraseer vil klausuleringsbeltet normalt utgjøre ca. 6 meter. Retten omfatter også rydding av skog i traseen i driftsfasen.

- Lagring, ferdsel og transport

Dette omfatter nødvendige rettigheter til lagring, ferdsel og transport av utstyr og materiell på eksisterende privat vei mellom offentlig vei og ledningsanlegg, i terrenget mellom offentlig eller privat

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

vei frem til ledningsanleggene og terrengetransport i ledningstraseen. Bruksretten gjelder også for uttransportering av tømmer som hugges i tilknytning til anlegget, og rett til å lande med helikopter.

- Riggplasser

Rett til å etablere riggplasser for anleggsfasen. Riggplassene vil bli bestemt gjennom detaljprosjektering, og skal beskrives i detaljplanen. Riggplassene skal tilbakeføres etter anleggsarbeidet er ferdig.

5.3 Interesseavveining

Samtykke til ekspropriasjon kan bare gis etter at det er foretatt en interesseavveining etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd: «Vedtak eller samtykke kan ikkje gjerast eller gjevast uten at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade.» Dette innebærer at samtlige skader og ulemper de omsøkte anlegg medfører, skal avveies mot den nytten som oppnås med ekspropriasjonen.

Linja har søkt om ekspropriasjon for alle traséalternativer det er søkt om konsesjon til. Det vil være disse løsningene som til sammen skal vurderes ved den interesseavveining som skal gjøres for å ta stilling til ekspropriasjon. Det vil videre være den løsning det er gitt konsesjon for som danner utgangspunktet for interesseavveiningen.

5.3.1 Vurderinger av virkninger av konsesjongitt trasé

NVE viser til kapittel 3 hvor vi har vurdert virkningene av de nye anleggene. NVE vurderer at den nye kraftledningen, nye Bø transformatorstasjon og flomsikring av både Bø transformatorstasjon og Tomasgard transformatorstasjon er nødvendige tiltak, og at fordelene er større enn ulemperne. NVE mener at alternativ 2.1 og alternativ 4 samlet sett har færrest negative virkninger.

5.3.2 Vurdering av om inngrepet uten tvil er til mer gagn enn til skade

Interesseavveiningen i denne saken innebærer at hensynet til samfunnets interesse i forsyningssikkerhet, reduserte energitap og avbruddskostnader avveies mot hensynet til de grunneiere eller rettighetshavere som blir berørt og til andre allmenne interesser knyttet til miljø i vid forstand, se kapittel 3.

Enkeltpersoner blir i varierende grad direkte berørt av bygging og drift av de anleggene det er gitt konsesjon til. NVE mener allikevel at de samfunnsmessige fordelene ved dette tiltaket veier tyngre enn hensynet til den enkelte grunneier eller rettighetshaver. NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordeler ved de anlegg det er gitt konsesjon til utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre.

5.4 NVEs samtykke til ekspropriasjon

Det foreligger grunnlag etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd, jf. § 2 nr. 19 til å gi samtykke til ekspropriasjon for de anleggene Linja har søkt om. NVE viser til vedtak om samtykke til ekspropriasjon, NVE-ref. 202314385-69.

NVE gjør samtidig oppmerksom på at ekspropriasjonstillatelsen faller bort dersom begjæring av skjønn ikke er framsatt innen ett år etter endelig vedtak er fattet, jf. ekspropriasjonsloven § 16.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVE forutsetter at Linja forsøker å komme fram til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere. Dersom dette ikke er mulig, skal den enkelte grunneier kompenseres gjennom skjønn.

5.5 Forhåndstiltredelse

Linja søker også om forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven § 25. Forhåndstiltredelse innebærer at tiltakshaver kan sette i gang anleggsarbeidet før skjønn er avholdt/erstatning er fastsatt.

Normalt forutsetter samtykke til forhåndstiltredelse at skjønn er begjært. NVE har foreløpig ikke realitetsbehandlet denne delen av søknaden, og vil avgjøre søknaden om forhåndstiltredelse når skjønn eventuelt er begjært.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

A Vedlegg – Oversikt over lovverk og behandlingsprosess

A.1 Energiloven

For å bygge, eie og drive elektriske anlegg kreves det konsesjon etter energiloven § 3-1. NVE er delegert myndighet til å treffe vedtak om å bygge, eie og drive elektriske anlegg, herunder kraftledninger og transformatorstasjoner.

A.2 Ekspropriasjonsloven

Tiltakshaver har også søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven. I utgangspunktet skal tiltakshaver forsøke å inngå minnelige avtaler med grunneiere og rettighetshavere for å sikre seg nødvendige rettigheter til bygging, drift og vedlikehold av de elektriske anleggene. For det tilfelle det ikke er mulig å inngå minnelige avtaler med alle grunneiere og rettighetshavere, vil det være nødvendig med ekspropriasjonstillatelse for å kunne gjennomføre tiltaket. Etter ekspropriasjonsloven § 2 nr. 19 er kraftledninger, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg mulige ekspropriasjonsformål. I tillegg til ekspropriasjon er det vanlig å søke om forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven § 25, som innebærer en tillatelse til å iverksette ekspropriasjonsinngrep før det foreligger rettskraftig skjønn. Det er NVE som er ansvarlig for behandlingen etter ekspropriasjonsloven.

A.3 Samordning med annet lovverk

A.3.1 Plan- og bygningsloven

Kraftledninger og transformatorstasjoner med anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 er ikke omfattet av lovens plandel. Lovens krav til konsekvensutredninger og krav til kartfesting gjelder fortsatt. Unntaket betyr at:

- konsesjon kan gis uavhengig av planstatus
- det ikke skal utarbeides reguleringsplan eller gis dispensasjon
- det ikke kan vedtas planbestemmelser for slike anlegg

Vedtak om elektriske anlegg som krever anleggskonsesjon skal kun fattes av energimyndighetene. De øvrige myndigheter er høringsinstanser. Statlige, regionale og lokale myndigheter får etter ikrafttredelse av den nye loven innsigelsesrett og klagerett på NVEs konsesjonsvedtak etter energiloven, jf. energiloven § 2-1.

Behandlingsreglene for kraftledninger skal praktiseres for elektriske anlegg med tilhørende konstruksjoner og nødvendig adkomst. Dette innebærer at adkomstveier som er nødvendig for driften av energianleggene skal inntegnes på konsesjonskartet, behandles samtidig med anlegget for øvrig og inngår i konsesjonsvedtaket. Disse skal ikke behandles etter plan- og bygningsloven, under forutsetningen at disse veiene gis en betryggende behandling etter energiloven, der berørte interesser gis mulighet for å gi sine innspill. Veier som ikke inngår i prosessen fram til konsesjonsvedtaket, skal framlegges i detaljplaner som følger opp konsesjonsvedtaket, eller behandles av kommunene etter plan- og bygningsloven.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Selv om nettanlegg kan etableres uavhengig av innholdet i eksisterende arealplaner, betyr ikke at det er likegyldig for utbygger eller NVE hvilken arealbruk som berøres og hvilke planer som foreligger. Eksisterende bruk av arealene er som før en viktig del av de reelle hensynene som skal ivaretas når alternative traseer vurderes og en konsesjonsavgjørelse fattes. Foreliggende regulering til vern kan for eksempel være en viktig grunn til å unngå dette arealet, men planen gir ingen absolutte krav om å unngå arealet.

Elektriske anlegg som er unntatt fra plan- og bygningsloven skal i kommunale plankart fremtre som hensynssoner, noe som betyr at det skal registreres kraftledninger med tilhørende byggeforbudssoner i samsvar med regelverket til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. På kart vil ledninger være vist som et skravert område. Tidligere framstilling av ledninger som planformål (spesialområde, fareområde) med egne farger skal fases ut. Planformål ved ledninger skal framstilles ut fra forutsatt bruk av arealet i området for øvrig.

Kraftledninger med anleggskonsesjon er også unntatt fra byggesaksdelen i plan- og bygningsloven. Unntaket gjelder elektriske anlegg, som er en fellesbetegnelse på elektrisk utrustning og tilhørende byggt tekniske konstruksjoner. Konstruksjoner som ikke har betydning for drift og sikkerhet ved de elektriske anleggene vil derfor omfattes av byggesaksbestemmelsene. Enkelte byggverk tilknyttet transformatorstasjoner vil dermed fortsatt kunne kreve byggesaksbehandling fra kommunen. I denne saken har ikke tiltakshaver søkt om slike byggverk.

A.3.2 Kulturminneloven

Alle fysiske inngrep som direkte kan påvirke kulturminner eller kulturlandskap, skal avklares mot kulturminneloven (kulml.) før bygging. Generelt skal det være gjennomført undersøkelser i planområdet for å avdekke mulige konflikter med automatiske fredete kulturminner, jf. kulml. § 9. Eventuelle direkte konflikter mellom det planlagte tiltaket og automatisk fredete kulturminner, må avklares gjennom en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven.

A.3.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven omfatter all natur og alle sektorer som forvalter natur eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen.

Lovens formål er å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven skal gi grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, både nå og i framtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Loven fastsetter alminnelige bestemmelser for bærekraftig bruk, og skal samordne forvaltningen gjennom felles mål og prinsipper. Loven fastsetter videre forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning.

Prinsippene i naturmangfoldloven skal trekkes inn i den skjønnsmessige vurderingen som foretas når det avgjøres om konsesjon etter energiloven skal gis, til hvilken løsning og på hvilke vilkår. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det skal fremgå av begrunnelsen hvordan prinsippene om bærekraftig bruk er anvendt som retningslinjer. Tiltakets betydning for forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer eller arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5 drøftes der det er aktuelt. Miljøkonsekvensene av tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

hensynet til det planlagte tiltaket og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt
avveies.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

B Vedlegg – Høringsparter

Konsesjonssøknad og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse, ble sendt på høring 18. september 2025. Fristen for å komme med merknader ble satt til 12. november 2025. Stryn og Volda kommuner ble bedt om å legge søknaden ut til offentlig ettersyn. Den offentlige høringen av søknaden ble kunngjort etter gjeldende regler 29. september 2025 og 3. oktober 2025 i Fjordingen og Avisa Møre, og i Norsk lysingsblad 18. september 2025. Vestland fylkeskommune fikk innvilget utsatt høringsfrist til 14. november 2025.

Linja orienterte berørte grunneiere og naboer om søknaden og om fristen for å komme med uttalelser.

Høringsuttalelsene og søkers kommentarer er tilgjengelige via offentlig postjournal, elnnsyn: [elnnsyn - Linja AS - Anleggskonsesjon -Ny 132 kV forbindelse Tomasgard-Bø - Volda kommune, Møre og Romsdal - Stryn kommune, Vestland - Gloppen kommune, Vestland – 2023/14385 – Norges vassdrags- og energidirektorat.](#)

Tilleggssøknaden med konsesjonssøknad og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse ble sendt på høring 14. april. Fristen for å komme med merknader ble satt til 11. mai 2026.

Følgende instanser fikk søknaden på høring:

Allskog SA	Forum for natur og friluftsliv Sogn og Fjordane	Naturvernforbundet i Ørsta og Volda
Avinor AS	Friluftsrådet Vest	Norges Bondelag
Birdlife Norge	Indre Nordfjord turlag	Norges Jeger- og fiskerforbund - Sogn og Fjordane
Direktoratet for mineralforvaltning med bergmesteren for Svalbard	Luftfartstilsynet	Norges jeger og fiskerforbund, Møre og Romsdal
Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap (DSB) - Region Vest	Motvind Norge	Norges luftsportforbund
Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet	Møre og Romsdal bonde- og småbrukarlag	Sogn og Fjordane bonde- og småbrukarlag
DNT Sunnmøre	Møre og Romsdal bondelag	Sogn og Fjordane bondelag
Forsvarsbygg	Møre og Romsdal natur og ungdom	Sogn og Fjordane skogeigarlag SA
Fortidsminneforeningen i Møre og Romsdal	Natur og Ungdom Vestland	Sogn og Fjordane turlag
Fortidsminneforeningen i Sogn og Fjordane	Naturvernforbundet i Møre og Romsdal	Statens Vegvesen
Forum for natur og friluftsliv Møre og Romsdal	Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane	Statnett SF

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Statsforvaltaren i Møre og
Romsdal

Statsforvaltaren i Vestland

Stryn elveigarlag

Stryn fjellstyre

Stryn kommune

Sunnmøre friluftsråd

Telenor Norge AS

Telia Norge AS

Vestland fylkeskommune

Villreinnemnda for Sogn og
Fjordane

Volda jeger og
sportsfiskarlag

Følgende instanser fikk tilleggssøknaden på høring:

Statsforvalteren i Møre og
Romsdal

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Statnett SF

Stryn kommune

Direktoratet for
samfunnssikkerhet og
beredskap (DSB) - Region
Vest

Statsforvaltaren i Vestland

Vestland fylkeskommune

Volda kommune

Berørte grunneiere og
rettighetshavere